

ek

kal
dia

amerikai ifjú
ötet, 1200 old
j LEPAGE-
franco. — Kér
két Lepageti

aslatot, de ami
miniszter hang
tő sürgős meg
egessé, annál is
én lejár a kény
resztéséről szól
latot megszavaz
előtt és délután,
és este 9—12-ig

m szavazza meg

e-féle demokrats
s fel deklarációt,
i teljesen elhibá
g problémát a
ól sem. Rámutat
iak annakidején
ilvitelénél több
oldat úgy, hogy
5 holdasak kate
arreform csak a
viszonyok miatt

oknak. Emiatt az
ságtalanság tör
zákkal. A Stere
ellen egyébként
n, nem szavazza

agára uj
zsidó

Ausschnitt, to
Fischer József
elemmel hallgat
előterjesztését, a
rte el és azonnal
az új vizsgálat
hogy annak
belül közöljék

a pénz-
llókra
et

imális adó

kül, hogy ez az
enne annál,
értékelés megál
ott. A végleges
éve azokat, ame
lok miatt rovát
k lesznek a pénz
a büntetést szen
ésségéhez ké
nyialis bizottság
nyek elnöke az
elnöke lesz, tag
minisztérium egyik
isztériumnak az
reszortjába tar

kéréseket a pénz
enyújtani a je
ésétől számított

LET LELKE
KELET

és Lapkiadó R.
r, Str. Baron L.
ám. Telefon 9-73

Taxa postaké
plátito in numerar
No. 224716—929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj—Kö-
lozsvár, Stra-
za Baron L. Pop (volt Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Ha-
vonta 110, negyedévre 320, félévre
600, egészévre 1200 lej. Külföldi
havi 1, negyedévre 3, fél-
évére 10 dollár, vagy
egészévre 100 lej. Hirdetések dí-
ját az „UJ KELET” az er-
számsági zsidóság egyetlen nap-
Cikkeink utánnomását csak a for-
gas megjelölésével engedjük meg

KELET

ESIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ára 5 lej

Bermentien
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok meg-
örzésére és visszaküldésére nem vál-
lalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Szerda, 1932 márc. 2.

5692. ÉV ADAR 24. XV. ÉVF. 51. SZÁM

Szeszmonopólium

Nagyon siet Argetoianu azzal a szesz-
monopóliummal. Naponta két ülést is tart
a kamara és március végéig együtt
tartják a honatyákat, hogy a szeszmono-
póliumot nyelbe lehessen ütni.

Koncesszió helyett saját kezelésébe ve-
ni majd az állam a szeszmonopóliumot.
Egyszerűbb lesz még valami, amire ráfizet-
tünk az ország szerencsétlen büdzsé-
jében.

Mert miért kell az üzlet az államnak?
A pénzügyminiszter nyíltan megmond-
ta: itt fogjuk elhelyezni a felesleges ál-
lami tisztviselőket.

Hogyan lehet azonban egy meglévő or-
ganizációban százszámra elhelyezni az
embereket?

Nilván úgy, hogy kenyértelemné teszik
azokat, akik pillanatnyilag az adott po-
zítókban ülnek.

És mert szeszgyártásról van szó, csak
szűk lehetnek az áldozatok.

Igy út a kormány három legyet is egy
esetűsra.

Egy halom állást kreál a kormánnyal
szemben hűségű tisztviselőknek, meg-
felelő a kenyérről legalább ugyanennyi
zsidót és ráadásul agyon is veri a szesz-
ipart.

Április 1.

Tegnap délnél a főminiszterek
együtt ebédelték a bukaresti Enescu-
teremben. Ott volt Argetoianu, Ottescu,
Válcovici, Radian és Pop Valér. Jorgát
nem hívták, vagy nem engedte el a
felesége.

Ha ennyi miniszter összekerül a fehér
nőkket mellett, abból rendszerint készül
valami. Inkább valami rossz, mint jó.

Pillanatnyilag még sejtelmünk sincs
röla, hogy a tegnap déli ebédből jó, vagy
rossz fog kiderülni.

A miniszterek ugyanis azért keresték
az ebéd mellett egymás társaságát, hogy
a parlamenti ülészeket egy kicsit meg-
bosszabbitsák.

Tulajdonképpen március 15-én kellene
abba hagyni a törvénygyártást.

Argetoianu azonban megmagyarázta,
hogy a konverzió kívül a szeszmonopó-
liumot és az aviatikai minisztérium léte-
állításáról szóló törvényjavaslatot is meg-
 kell szavazni, Pop Valér pedig a büntető-
törvénykönyv reformját akarja tető alá
hozni.

Vagyis nem március 15-én, hanem áp-
rilis 1-én lesz vége a parlamenti ciklus
nak.

Hónapok óta arról van szó, hogy a par-
lamenti ülészek utolsó napján meg is
bukik a kormány.

Tehát április 1-én!

Micsoda áprilisi tréfa lesz abból, ha a
kormány még sem bukik meg.

A bukaresti professzorok lanulnak

Megható látvány lehetett.
Ugy, ahogy összegyűltek, vasárnap, a
bukaresti egyetem rektori hivatala előtt.
Tiszteletreméltó, őszhajú bácsik. Pro-
fesszorok. A román tudományos élet
díszvirága.

Összegyűltek rektort választani. De
nem lehetett. Mert a rektori hivatal ajta-
lát leláncoltatta Jorga.

Akifő nem is hitték volna, milyen
ravasz ember.

Ezelőtt három évvel választották meg
rektornak Bukarestben. Most februárban
lejár a mandátuma.

Mire Jorga rektor megkérte barátságos-
an Jorga közoktatásügyi minisztert,
hosszabbítaná meg a mandátumát.

A miniszter — vajszivű, aranyos ember —
nem tudott ellentálni a rektor kérésének.
És törvényt hozott arról, hogy a rektoro-
kat nem három, hanem öt évre választ-
ják.

A bukaresti egyetem tanárai elképed-
tek. Csak nem képzeli Jorga, hogy ezt a
törvényt visszamenő hatállyal is érvénye-
síteni lehet? Hát hol van itt az egyetemi
autonómia?

Jorga íróember is, dus fantáziával.
Bizony ezt ő így képzelte...

Portugáliában elrendelték a kar- hatalom állandó riadó készültségét

Kudarccal végződött a portugáliai nagy kommunista sztrájk

LONDON, március 1. Portugália több városában elrendelték a karhata-
lom riadókészültségét, mert a kommunisták általános sztrájkra izgattak. Hír-
szerint a sztrájkparancsnak kevés fogantaja volt. A legtöbb üzemben zavar-
talanul folyt a munka s jelentősebb incidensek nem fordultak elő. Feltűnést
kelt a portugál fővárosban, hogy a kormány a meghiusult sztrájk ellenére fél-
nap óta permanensen tanácskozik. Nem tudni, hogy vidéken mi történt.

Mig az egyezkedések Sanghaiban folynak...

A Japánok az egész vo- nalon újabb offenzívát indítottak

Hatvanezerre emelkedett a japán haderő létszáma.
Kína büntető expedíciót indít Mandzsuria ellen

Szovjetország felveszi Kinával a diplomáciai kapcsolatokat

Genf, március 1. A népszövetségi ta-
nács este ülést tartott Paul Boncour el-
nöklété alatt. Sir John Simon bejelen-
tette, hogy ma Sanghai kikötőjében Kelly
angol zászlóshajóján japán és kínai ki-
küldöttek tanácskoztak a békés megegye-
zés lehetőségeiről. A kilátások jók,

a delegátusok elvben megegyeztek
s jelentést terjesztettek elő a tör-
téntről kormányaiknak.

A tanács megnyugvással fogadta a be-
jelentést. Azt a határozatot hozták, hogy
a Népszövetség összehív Sanghaiba kon-
ferenciát, amely a hatalmak és a kon-
fliktusba került államok delegátusaival
együtt keresse az ellenségeskedések meg-
szüntetésének módját.

A kínaiak és japánok kézhez
vették az egyezkedési ter-
vezetet

London, március 1. A kínai és a japán
kormányok kézhez vették azt a megegye-
zési tervezetet, amelyet Sanghaiban a meg-
egyezés létrehozása érdekében készítettek
E terv szerint

a kínaiaknak jelenlegi állásaikból öt
kilométerre nyugat felé kellene vissz-
szavonulniuk s a japánok ugyanekkor
visszavonnák csapataikat a nemzet-
közi koncessziós terület határáig.

A következő lépés volna a kínaiak újabb
tiz kilométeres visszavonulása, mire a
japánok behajóznak expedíciós seregük-
ket.

A kínai miniszterelnök nyi-
latkozata

London, március 1. Wang Csing Wei
kínai miniszterelnök sajtónyilatkozatban
közölte, hogy kormánya álláspontja sze-
rint Sanghaiban nemzetközi telep fenntar-
tása Kína szempontjából felesleges, a
külföldi hatalmaknak adott kiváltságok
pedig károsak Kína érdekeire. Ezért a
kormány sürgősen felmondja a szerződés-
eket és meg fogja szüntetni a nemzet-
közi koncessziós terület különállását.

London, március 1. A sanghaii béke-

A professzorok tiltakoztak.
Jorga kidobta őket a minisztériumból.
Kitűzték az új rektorválasztás napját.
Jorga leláncoltatta a választási helyi-
ség ajtaját.

A bukaresti egyetem tanárai most jár-
ják a román politikai élet iskoláját.
Megtanulják, hogy néz ki egy „szak-
értő” közoktatásügyi miniszter.

alkudozások ellenére most még sokkal
elheseredettebben folynak a harcok a had-
viselő felek között, mint az utóbbi hetek-
ben bármikor is. A japánok ma reggel
félkilencekcor

heves légi bombázás és nehéztűzer-
ségi tüzelés mellett az egész vonalon
általános offenzívát indítottak meg
és Sapeynél, valamint Kiang-Wan-
nál teret nyertek,

míg a front többi részein a kínaiak to-
vábbra is a legerőteljesebb ellenállást
fejtik ki.

A hadműveleteket japán rézsről Shiro-
kawa tábornok, az új főparancsnok irá-
nyítja.

Ma a Jangcse-torkolatnál partra szál-
lott a 11. japán hadosztály. Most a japán
csapatok létszáma 45 ezer. Szerdára vár-
ják a 14-ik japán hadosztály érkezését,
melynek létszámával a japán haderők 60
ezer főre emelkednek.

Kína büntetőexpedíciót vezet Mandzsuria ellen

London, március 1. A newyorki Asso-
ciated Press távirata szerint március
5-én átvészik az új független Mandzsuria
miniszterei hivatalaikat. A hírszolgálati
iroda közli azt az értesülést is, hogy a
kínai kormány büntetőexpedíció szervezé-
sére készül az új Mandzsuria ellen.

Kína felveszi a diplomáciai viszonyt Oroszországgal

London, március 1. Diplomáciai körök-
ben elterjedt hírek szerint Kína kormá-
nya közelebről újra felveszi a diplomá-
ciai összeköttetést a szovjettel. Kína és
Oroszország között a diplomáciai viszony
1929-ben szűnt meg.

London, március 1. Newyorki jelentés
szerint négy elavult csatahajó kivételével
az Egyesült Államok haditengerészetének
összes egységei a Csendes-óceánon van-
nak. 1919 óta nem volt ehhez hasonló
arányú flottakonzentráció. Hivatalos köz-
lések szerint a hajóhad összpontosításá-
nak célja flottagyakorlat.

Megtanulják, hogy készülnek erre mi-
felénk a törvények.

És a leláncolt ajtó előtt megismerked-
nek a „szabad” választásokkal is.

Csak egy pár csendő, egy kis verés és
letartóztatás hiányzott ahhoz, hogy a bu-
karesti professzorok megtanulják mind-
azt, amit ma már a legeldugottabb falu
parasztja is tud a mi helypolitikai erköl-
cseinkről...

VILAG TÖKRE

A kétféle Japán

Richard Katz, a neves német publi-
cista, aki kitűnően érti a Távolkelet
viszonyait, alábbi cikkét a következő
jellemző sorokkal vezeti be: „A keleti
háborút nyugati mértékkel mérni, azt
jelenti, hogy a Keletet félreértjük.
Keletáziának megvan a maga mérté-
ke”.

Mialatt a japán katonák harcoltak,
a japán polgárok megválasztották par-
lamentjüket. Abból, hogy a Sanghai-
háboru hívei többségben kerültek be
a törvényhozás házába. Európában ar-
ra következtetnek, hogy a japán nép
akarja ezt a háborút. Ez európai ma-
gyarázat, nem pedig keletáziái.

Tudniillik a most győzelemre ke-
rült Seiyukei-párt semmivel sem hábo-
rusabb, vagy háboruellenesebb a japán
parlamentnek számban legnagyobb má-
sodik pártjánál, a Minseito-pártnál. A
Seiyukei-párt fedezi a Sanghai-haroc-
kat és egy Minseito-kormány indította
meg Mandzsuriában a háborút. Nincs
mit szemrehányniok egymással. Már
csak azért sem, mert sem a Seiyukei,
sem a Minseito-pártnak nincs program-
ja. Családok csoportjai és szövözetett
családok ugyszólván hivatásosan ren-
delkeznek a parlament fölött. Japán
képviselők gyakran cserélgetik a párt-
jukat, megtörténik, hogy egyenként
mennek és jönnek, megtörténik, hogy
csoportosan. Aszerint, hogy hol van na-
gyobb kilátás a megválasztásra. Ugy
csinálják, mint a kínai katonák, akik
átpártolnak az egyik tábornoktól a má-
sikkhoz. Aszerint persze, hogy ki fizet
jobb zsoldot nekik. Az tehát, hogy Tó-
kióban Seiyukai többség ül a parla-
mentben a háboru szempontjából telje-
sen közömbös és jelentéktelen ügy.

A parlament Japánban már azért
sem jelent semmit a háboru tekinteté-
ben, mert a vezérkar dolgába sem az
egyik, sem a másik nem szólhat bele,
minthogy a vezérkar közvetlenül a csá-
szárnak van alárendelve. Ha a parla-
ment ugyanis ellenzékielkeskedni merész-
kedne a vezérkarral szemben, akkor az
ellenzékielkeskedés napján fölösletlank.
A vezérkar pedig azért türi egyálta-
lában a parlamentet, mert elvárja tő-
le, hogy a japán nép előtt fölmagasz-
talja a háborus operációkat és mert a
külföld előtt igazolhatja a háborút.
Olyan pártok, amelyek azt a kullissza-
földatott vonakodnak teljesíteni, azo-
kat elnémitják azzal, hogy tagjaikat
szobaáristomra itéli a választások tar-
talmára. (Persze, csak munkáspártról
lehet szó, amely kevés és nagyon mér-
sékelt hangu tagot küldhet a parla-
mentbe.)

Hogy az ember megértse, mi a ja-
pán militarizmus, elég tudni annyit,
hogy minden japán gyermeket első ele-
mi osztálytól kezdve katonai alkalmat-
osságát tekintetében ellenőrzik és csak
azok az ifjak léphetnek a flotta és tü-
zérség elítcsapataiba, akik már az is-
kolában kiténtek szorgalmukkal és ha-
zafiságukkal. Ha egy gyermek rossz
bizonyítványai miatt csak a szekeré-
szekhez juthat be, vagy ha „gyanus
gondolkodása” miatt távol kell marad-
nia, akkor ez a körülmény egész csal-
ládját közbecsülésileg csökkenti.
Erthető tehát, hogy a japánok inkább
függenek katonáéktól, amelynek döntő
befolyása van az országra, mint a nép-
képvisellettől, amelynek nagyon győnge
pilléreken nyug zik a „hatalma”.

A befolyástalan japán parlamentet

tehát elhibázott dolog a kínai háborúért felelőssé tenni. Am éppoly elhibázott dolog a háborúért csakis a katonai köröket okolni. A japán katonaság éppolyan, mint a többi országok katonasága — akarja a háborút. Mert erre nevelték, ehhez érzi magát elhivatottnak, ennek a szakértője. Békére hajlamos tisztek gondolata már magában is ellentmondás. Eppolyan ellentmondás, mint a kommunista gondolkodású vezérgazdátok gondolata. Lehet, hogy vannak ilyenek is. De a ritkaságok közé tartoznak.

A katonaságot honvédelemre szorítani, ez nyugati országokban a népképviseletek földadata, a távolkeleti országokban ezt a földadatot a nagyhatalmaknak kellene vállalniuk. Hogy Japán vezérkara lépésről-lépésre — eleinte habozó lépésekkel — kiterjesztette a Kínával való háborút, ennek a Népszövetség az oka, amely félreérti a távolkeleti gondolkodást és azt hiszi, hogy udvariasság jegyzékváltással el tud érní valamit ott, ahol mindjárt kezdetben élesen tiltakozni kellett volna, majd gazdasági bojkottot kellett volna proklamálni és végül flottademonstrációval kellett volna a támadókat leszerelni.

Ehelyett mi történik? Amerika, Anglia és Franciaország utálatos konkurenciát indítottak a municiószállítások érdekében. Ez aztán teljesen megerősíteti a Népszövetség tiltakozásait.

Csodálatos dolog, hogy Japán vezérkara egyre hevesebben iramodik neki, mihielt meg tudja, hogy a Népszövetség — a világbeke örzői — olyan előzékeny, hogy tanulmányi bizottságát Amerika felé, tehát irtó, kerülő uton küldi Mandzsuriába, nehogy a bizottság előbb érkezzon oda, mielőtt Japán fölfalta egész Mandzsuriát.

Csodálatos dolog még, hogy Kína erőlyesen ellentáll.

— 150 millió voltos áramot állítanak elő egy angliai laboratóriumban. Londonból jelentik: A massachusettsi Cambridge elektrotechnikai intézetben megkísérik 150 millió volt feszültségű áram előállítását. A sugárcső szikrája öt méter hosszú lesz. A 150 millió volt feszültség bizonyára elegendő arra, hogy tudományos atomvizsgálatoknál a protont, azaz az atommagot szétrobbantsa, ami az eddig előállítani sikerült feszültségekkel nem volt lehetséges.

— Félcsomag gyapott, egy vasabroncs és egy fagyott ember. Szilagyecsehi tudósítónk jelenti: Egy szilagyecsehi parasztember a szombati nap folyamán az Oláhhorvát és Szilagyecseh között levő, br. Bornemissza tulajdonát képező erdőbe ment fát vágni és az erdő alján egy fagyott ember hullájára bukkant. A megdöbbentő leletéről jelentést tett a városi hatóságoknak, ahonnan dr. Salamon Miklós orvos, Márton Gyula városi főjegyző és Burian Pavel csendőrmester szállítottak ki a helyszínre. A fagyott emberrel nem találtak semmilyen írást, amiből megállapíthaták személyazonosságát. Egy félcsomag gyapott és egy vasabroncs volt botjához kötve. Azonban a kíváncsiságok között, akik nem sajnálták a háromkilométeres utat megtenni a látványosság kedvéért Szilagyecsheből, akadt Herskovits Adolf mérsáros személyében egy tanu, aki felismerte a hullában azt az embert, aki a csütörtöki hetivásár alkalmával egy kiadós kocsmai látogatás után dülöngözve hazafelé tartott. Megállapították, hogy a fagyott ember csak nagy-szegei vagy inói illetőségű lehet, mert tisztán lehet követni azt a nyomot, melyen a szerencsétlen a derékig érő hóban az említett falvak hegyutjáról egész az erdőaljíjg letévedt. Vannak egyesek, akik társaságban látták a szerencsétlent a városból kimenni. Ennek az állításnak helyt adva, az a következtetés is fennáll, hogy esetleg társai a „gondviselés igralmára” bízták a részeg embert a 30 fokos hidegben. Ezt a gyanút látja alátámasztani az a tény is, hogy eltűnésről ezideig sehonnan nem jött jelentés, valahol tehát a jelentést az eltűnésről a büntudat tartja vissza.

Fayard: Szeretni — győrelem,

egy mai Kaméliás hölgy regénye. (Mal d'amour) 220 oldal 32 lej Lepagenál Kolozsvár. Küldje bálvegen, kérie az olcsó könyvszenczációnk jegyzékét.

Dr. Fischer Tivadar tervezete az ország gazdasági életének ujjaépítésére

Csak az összes termelő rétegek szolidaritása építheti fel újra a gazdasági életet

A termelőrétegek érdekképviseletét szolidáris ligát kell alakítani, amely meg fogja teremteni az állam és a társadalom életében is a válságból kivezető ut előfeltételeit

Cluj-Kolozsvár, március 1. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Zsidó Pártnak a konverziós törvényjavaslattal szembeni kritikája, amelyről Fischer Tivadar dr. nyilatkozatának kapcsán az Uj Kelet tegnap beszámolt, nemcsak zsidó, de a felelős tényezők körében is méltó feltűnést keltett, annál is inkább, mert a Zsidó Párt elnöke nyilatkozatában pregnánsan mutatott rá arra, hogy még a legkifogástalanabbul végrehajtott konverzió is csak palliatív gyógyszer és ahelyett, hogy az ország gazdasági életét ténylegesen talpraállítaná, nem tesz egyebet, mint hozzáigazodik a nyomorúsághoz.

A gazdasági helyzetet komoly szanálásának egész más utjai vannak Fischer Tivadar dr., akinek a másodlagos pénz kibocsátásáról szerkesztett memorandumja szakkörökben olyan nagy érdeklődést keltett, most egy rendkívül alapos tervezetet dolgozott ki, amelynek gyakorlati megvalósítása minden bizonnyal hozzájárulna a romániai gazdasági krízis likvidálásához.

Csak a gazdasági szolidaritás vezethet ki a válságból

Fischer Tivadar dr. elgondolása abból indul ki, hogy a válságból való kibontakozás utját rendkívül megnehezíti az a körülmény, hogy a kormányok nem mutatnak elegendő megértést az egyre súlyosabb gazdasági problémákkal szemben. Az egyes pártvezérek politikai beállítottsága nem is engedi meg, hogy az adott problémáknak egészen a mélyéig hatoljanak, a gazdasági problémákat léptenyomon keresztülszövő politikumok pedig olyan „Hemmungokat” termelnek ki az államférfiak pszichéjében, amelyek már eleve is lehetetlenné teszik a gyökeres megoldások keresését. Ez az oka annak is, hogy a válság nemzetközi megoldására irányuló kísérletek majdnem semmi eredményt sem tudnak produkálni.

— Nincs tehát más hátra — mondja Fischer Tivadar —, mint az, hogy a termelőrétegek, ha nem akarnak teljesen elpusztulni, maguk vegyék kezükbe a sorsukat. Ma, amikor a hitelnek még a nyoma is pusztulóban van, amikor az új vállalkozáshoz szükséges tőke a fantasztikumok birodalmába tartozik és amikor a legkomolyabb vállalkozások sem tudnak hozzájutni hitelhez, mindenki rosszul kalkulál, aki csak arra törekszik, hogy a saját maga egzisztenciáját mentse. Az egyes termelőrétegek sorsa ezer és ezer szállal van egybefűzve és éppen

csak a gazdasági szolidaritás vezethet ki a válságból.

Mint hogy a gazdasági szolidaritást nem zeteközi vonatkozásban kiterjeszteni nincsen módunk, meg kell teremteni ezt a szolidaritást romániai vonatkozásban.

Fischer Tivadar azzal a gondolattal foglalkozik, hogy

a legközelebbi jövőben egy általános polgári akció indít, amely a termelő polgárok meglévő szabad szervezeteire épülne fel,

a háztulajdonosok szervezeteire, a Sfatul Negustoresce, az Ugirra és a munkásszakszervezetekre. Ezek és az ezekhez hasonló szervezetek egy

ligát alakítanak, amelynek az volna a feladata, hogy egy kormány-nnyal szemben, mint a társadalmon belül olyan intézkedéseket forszírozzon ki, amelyek a válság likvidálásához hozzájárulhatnak.

Ennek a ligának lenne a feladata, hogy a kormánytól palliatív intézkedések helyett a szanálás tényleges előfeltételeit kikényszerítse. Elsősorban a monetáris elégtelenség megszüntetését a fizetési eszközök már ismertett szaporítása révén, másrészt az export kisajátítása és monopopolizálása révén a mezőgazdasági produktumok árának megfelelő emelését elérni.

A belföldi aranytermelés fokozása

A ligának minden befolyását fel kellene használni arra, hogy a belföldi

aranytermelést az állam eszközének modernizálásával felfokozza, mert

a nemzetközi piac mai árai mellett az ország exportjából származó arany egyáltalán nem elegendő a külföldi adósságok rendezésére.

Mint hogy a romániai exportnak hat-hét-szerez felfokozásáról szó sem lehet, feltétlenül szükséges még deficités üzemek mellett is az aranytermelést fokozni, hogy az exportból származó devizák csökkenését belföldön termelt arannyal lehesen pótolni.

Gazdasági szervezeteket kell teremteni a szolidaritás alapján

De fontos szerep vár a ligára a társadalmon belül is. A gazdasági szolidaritás megszervezésének az utja ugynevezett természetes régiók megteremtésén vezet keresztül.

Az országot fel kellene osztani természetes régiókra, amelyek nem feltétlenül kell egybeessenek az adminisztratív régiók határaitval, hanem az egyforma mezőgazdasági és ipari helyzetben levő területeket kapcsolják egybe.

Minden ilyen természetes régió hatalmas gazdasági szervezetet kell létesítsen, amelynek minimális részdíj mellett minden értékes ember tagja kell legyen, de nem a részdíjnak megfelelően, hanem sokszorozott felelősséggel.

Németországban beszüntettek egy zsidók ellen lázító újságok

Berlin, március 1. A szász tartomány elnöke beszüntette a Halleben megjelenő „Geheime Politik” című időszaki lapot, amely „Die Ritualmordblut gesetze - Kannibalisieren” cím alatt legszemérmelenebbül lázít a zsidók ellen. A cikk többek között azt írja, hogy a zsidók a rabbinikus törvények szerint szabadon gyilkolhatnak nem-zsidókat. A zsidók pészachra kereszté-

E szervezeteknek háromszoros feladata lesz. Először a hiteléletnek teljes új alapokon való megszervezése, pénztárjegyek kibocsátásával szaporítván a fizetési eszközöket s egészen biztos, hogy ezek a szervezeti pénztárjegyek lassanként sokasodni válnának. Másodszor a közgazdasági viszonyok beható tanulmányozása az otthonos gazdasági ágak gyakorlati és elméleti tanácsal való ellátása és termelésének irányítása, harmadszor pedig a szolidáris közzgazdasági munka megszervezése, amely az egyes termelőrétegek közötti harmoniát és egyensúlyt tartaná fel és ugyanakkor közvetlenül a szükségleteknek megfelelően az egyes régiók között.

Ezek a szervezetek kellő organizáció segítségével elvállalhatnák bizonyos állami feladatok teljesítését, mint például a gabonaexport monopolisztikus lebonyolítását

és minden olyan tevékenységet, amelyre az állami organizáció nem elegendő. Bonyos, hogy a szervezetek munkájából folyó szolidáris és kollektív tevékenység olyan fellendülésnek az alapját veheti meg, amelynek következményei ma még beláthatatlanok.

Egészen vázlatosan ezek a konturjainak a nagyszabású tervnek, amelynek részleteit is kidolgozta Fischer Tivadar dr. és a legközelebbi napok meg fogják mutatni, hogy az illetékes érdekképviseletek hogyan fognak reagálni erre a mindenképpen figyelemreméltó tervre.

A romániai zsidóság Nimerower hatvanadik születésnapját ünnepli

Királyi kitüntetést kapott a zsidóság szenátusi képviselője a jubileum alkalmából

Bucuresti-Bukarest, március 1. (Az Uj Kelet tud.) Dr. Nimerower bukaresti főrabbi a zsidó felekezet szenátusi képviselője az elmúlt héten töltötte be hatvanadik életévét. Ebből az alkalmából a különböző zsidó szervezetek képviselői meleg ünneplésben részesítették a jubláns főrabbit. A bukaresti Koral-templomban vasárnap délelőtt ünnepi istentiszteletet tartottak, amelyen a zsidó testületek képviselőin kívül résztvettek Garlesteanu tábornok és Traian Alexandrescu, a szenátus alelnökei, Dem. Dobrescu, Bukarest főpolgármestere, Stancu Bradisteanu kultuszminisztériumi vezérigazgató és mások.

A bukaresti hitközség nevében dr. Fildermann, a jasi hitközség nevében Ilie Mendelsohn, a buakresti spanyol hitközség nevében Josef Cohen beszéltek. Majd Stancu Bradisteanu átnyújtotta az ünneplésnek az uralkodó kitüntetését: ar omán koronarend nagykeresztjét. Bradisteanu Jorga üdvözlését tolmácsolta, majd Nimerower érdekeit méltatta, aki a romániai zsidó

nép és a románság közötti közlekedést szolgálta. Miron Christea patriarcha nevében dr. Jocu archimandrita tartott emelkedetangu beszédet, majd a főváros üdvözlését Dobrescu főpolgármester tolmácsolta. A Jewish Agency nevében Adolf Bernhardt elnök méltalta Nimerower cionista tevékenységét. Horia Carp az UER, dr. Mibashan pedig a cionista szervezet nevében üdvözölték a jubláns. A cionisták nevében ingyen palesztinai utazást ajánlott fel az ünneplésnek.

Szombaton este a Bne Brith-páholy képviselői ünneplték Nimerowert.

Azok a gonosz zsidók

Ez egyik fejezete Vámbéry Ruszten „Az élő mult” c. most megjelent hatalmas könyvének, amely a mai kor kulturális, szociális és gazdasági keresztmetszetét adja. 435 oldal 224 lej Lepagenál Kolozsvár. Postán utánvétellel franco. Kérjen jegyzéket Lepagétól.

Gallovic szállítják togatá

Még a házkutatás Frigyst a r

Petrisor k

Cluj-Kolozsvár, március 1. (Az Uj Kelet tudósítójától). A pénzhamisító műhely ügyében a rendőri nyomozás fejeződött. Kedden délután Pop Sándornét és Soátvítették az ügyészség és nyomóképeket társzállította a rendőrsök csak délután került, mert a hamisítványok előbb a Banca Na ahol megállapították a detleges hamisítványok jegyzőkönyvet vettek fel kísérletről. Az ügyészsétes letartóztatásban tagu társaság. Pastia csak ma, szerdán bud harmincnapos letartóztést.

Petrisor k

A rendkívül pontos rendőri nyomozás az utóbbi napon befejezett tények pénzhamisítási bűncselekedeteit megállapította. A bűncselekedetek kezdődtek a rendőrség, mely Petriornyomozása alapján több napon keresztül társalatt Gallovcis Arankasor komiszár decembertelmes Gallovcis Arankasor ügyben felkerlakásban talált Galloviafiatalembert. Pár naprendőrtisztviselő figyelemre méltó, hogy a városban pénzhamisítás és ebben Gabosjátsszik, aki több emberrel bandához való betöltésével összefüggésbe hozta Gallovcis Arankánál való jelenléte multu asszonnyal és a többi őket megfigyelés.

Gallovcis

Petrisor ekkor összevetni Gabossal és szíve kapcsolatot, mint Gabos azonban felismarad Gallovcis Arankasor komiszárát és jelentette a hogy Petrisor komiszár Gallovcis Arankában raffinériája. Megmizmárnát és feljelentés Géza nevű cinkografus sa szerint pénzhamisítók. A rendőrség le is Gézát, akinél 10 darab láttak meg. Gallovcis Arankában tulságosan átörög, mert már hetekügyben, azonnal átlátvesztésről van szó, meka ezzel akarja magágyelmet. Székely Géza az ügyészségnél kitöltő fogásot, azonban állmaradt Gallovcis Arankasor komiszárát módon: süttve küldte be úzerPetrisor komiszárnak ilyen cédula, mely a alapjául szolgált.

Mikor Székely elhagyta a fogházat, már közzást továbbvezetni. Székely Géza a rendőrségtől és így a rendőrségtudott. Petrisor több tárgyalást is Popnéval meggyőződött a házior már Gallovcis Arankasor gépeket és elkészítcarab százas bankjegyekkalmasnak találta a lépésre. Ekkor már a Gallovcis Aranka a szám alatt két szobátökéletesen rendezte műhelyét. A leleplezés kes körülmények között rendőrigazgató székely az utóbbi évek legraff

Gallovics Arankát az ügyészségről Brassóba szállítják, hogy résztvegyen a templomfosztogatási perének fellebbviteli tárgyalásán

Még a házkutatás során is tagadott Gallovics Aranka. Pop Sándort, Gallovics Arankát és Schrimf Frigyeszt a rendőrség nyomozásának befejezése után átkísérték az ügyészség fogházába

Petrisor komiszár háromhónapos nyomozás során derítette fel a pénzhamisítási botrányt

Cluj-Kolozsvár, március 1. (Az Uj Kelet tudósítójától). Gallovics Aranka pénzhamisító műhelyének leleplezése ügyében a rendőri nyomozás már be is fejeződött. Kedden délelőtt Pop Sándort, Pop Sándornét és Schrimf cinkografust átvitték az ügyészségre, ahova a kliséket és nyomógépeket tartalmazó koffert is szállították a rendőrség. A hamis százasok csak délután kerültek az ügyészségre, mert a hamispénzt Petrisor komiszár előbb a Banca Nationalához vitte el, ahol megállapították az egyébként is kezdetleges hamisítványok kirívó hibáit és jegyzőkönyvet vettek fel a pénzhamisítási kísérletről. Az ügyészségen egyelőre előzetes letartóztatásban marad a háromtagú társaság. Pastia vizsgálóbíró pedig csak ma, szerdán bocsátja ki ellenük a háromhónapos letartóztatásról szóló végzetést.

Petrisor komiszár nyomozása

A rendkívül pontos és fővárosi nivójú rendőri nyomozás az ügyészségi vizsgálatot befejezett tények elé állította. A pénzhamisítási bűncselekménynek minden szálát még Gallovics Arankák készülőjeinek kezdetén kezében tartotta a rendőrség, mely Petrisor szubkomiszár nyomozása alapján több mint három hónapon keresztül tartotta megfigyelés alatt Gallovics Arankát és férjét. Petrisor komiszár december hónapban lett figyelmes Gallovics Arankára, amikor hivatalos ügyben felkereste őt lakásán. A lakásban talált Gabos József nevű társalembert. Pár nap múlva Pop Simon rendőrtisztviselő figyelmeztette Petrisort, hogy a városban pénzhamisító műhely képződött és ebben Gabos József is szerepet játszik, aki több embernek tett ajánlatot a bandához való betársulásra. Petrisor összefüggésbe hozta Gabosnak Gallovics Arankánál való jelenlétét a bonyodalmassal, amellyel az asszonnyal és ezen az alapon tartotta őket megfigyelés alatt.

Gallovics Aranka denunciació

Petrisor ekkor összekötötést akart szerezni Gabossal és személyesen keresett vele kapcsolatot, mint pénzes vállalkozó. Gabos azonban felismerte a rendőrtisztviselőt és jelentette a banda társainak, hogy Petrisor komiszár a nyomukban van. Gallovics Arankát nem hagyta cserben raffineriája. Megjelent Petrisor komiszárnál és feljelentést tett Székely Géza nevű cinkografus ellen, aki tudomása szerint pénzhamisításokkal foglalkozik. A rendőrség le is tartóztatta Székelyt, akinek 10 darab fényképlemezt találtak meg. Gallovics Aranka feljelentése azonban tulságosan átlátszó volt. A rendőrség, mert már hetek óta nyomozott az ügyben, azonnal átlátta, hogy itt megtévesztésről van szó, mert Gallovics Aranka ezzel akarja magáról elhárítani a figyelmet. Székely Gézát letartóztatták és az ügyészségnél kitöltötte a vizsgálati fogságot, azonban állandó kapcsolatban maradt Gallovics Arankával, aki a legfanatikusabb módon: a cédulát kalácsba kötve küldte be üzenetét Székelynek. Petrisor komiszárnak kezébe került egy ilyen cédula, mely a további nyomozások alapjául szolgált.

Székely is informál

Mikor Székely elhagyhatta az ügyészségi fogházat, már könnyű volt a nyomozást továbbvezetni. Székely állandóan informálta a rendőrséget Gallovics Arankáról és így a rendőrség minden lépéséről tudott. Petrisor több ízben áldott zethen tárgyalt is Popnéval és személyesen is meggyőződött a házaspár terveiről. Mikor már Gallovics Arankák kipróbálták a gépeket és elkészítették az első ezer darab százas bankjegyet, a rendőrség alighanem talála a pillanatot a közbeavatkozásra. Ekkor már azt is tudták, hogy Gallovics Aranka az Egyetem uca 8. szám alatt két szobát bérelt, hogy ott titkosan rendezze be a pénzhamisító műhelyt. A leleplezés is rendkívül érdekes körülmények között történt. Draghi rendőrigazgató számolva azzal, hogy az utóbbi évek legraffináltabb szélhámos.

nőjével van dolga, az ügyészségnek és a vizsgálóbíróknak megjelenését is kérte, hogy a bírói fórumok is a nyomozás kezdetétől fogva informálva legyenek a bűncselekményről.

„Nem tudom, ki tehette a pénzt a retikülbe“

Amikor a rendőrség behatolt Gallovics Aranka lakásába, a házaspár már aludt.

Az első nyomot az asztalon levő női kézitáskában találták meg. Három darab hamis százas bankjegyet volt a retikülben.

Mikor Gallovics Arankát megkérdezték, honnan vette a hamispénzt, az asszony így felelt:

— Nem tudom ki tehette a retikülbe. Fogalmam sincs, hogy került oda.

A házkutatás négy órán keresztül eredménytelen volt és sem Pop Sándor, sem

felesége nem mondták meg, hogy hol vannak a felszerelések. A házkutatás már a padláson és a pincében is lefolyt, amikor az udvaron levő faskamrában megtaláltak egy koffert, mely a felszereléseket és az 1000 darab százas bankjegyet tartalmazta. A rendőrség ekkor letartóztatta Pop Sándort és feleségét és Schrimf cinkografust is, aki ugyanebben az épületben lakik.

Brassóba viszik Gallovics Arankát

Az ügyészség a pénzhamisítási botrány leleplezése után megkezdi a kutatásokat arra vonatkozólag is, hogy mi igaz azokból a vádakból, amelyek Gallovics Aranka ellen évek óta vannak közforgalomban. Gallovics Arankát egyébként az ügyészség pár napon belül Brassóba szállítja el, ahol rövidesen lezajlik a brassókrónyeki szőnyegrablások fellebbviteli tárgyalása. A törvényszék ugyanis annak idején felmentette a változatos életű asszonyt, aki akkor is magas összeköttetései és ördögös alibiigazolások révén került el a börtönt.

Külföldi újságírók vizsgálják a Dnyeszter partján a gyakori mérszárlások okait

Szovjet határőrök lelőtték két román család tagjait, akik át akartak szökni Romániába

Bucuresti-Bukarest, március 1. (Az Uj Kelet tud.) Kisenevi jelentés szerint a Dnyeszter partján újabb mérszárlás történt. Az orheimegyei Poiana határponton nyolc román család próbálkozott meg a román partra való átszökéssel. A szovjet határőrök két családot elfogtak, míg a többieknek sikerült átjutni a befagyott Dnyeszteren a román partra. A román granicsárok

látták, midőn a szovjet határőrök körülvették az elfogott két család tagjait, férfiakat, asszonyokat és gyermekeket, akiket kegyetlenül lemészároltak. Az áldozatok jalkiáltásai áthallatszottak a román partra is.

Az ép bőrrel megmenekült hat család tagjait Tighinába szállították, ahol átadták őket a szigurancának.

Rövid időn belül ez a második mé-

szárlás, amely a Dnyeszter tulsó partján játszódott le. Egy héttel ezelőtt Olanesti mellett negyven Szovjetoroszországban élő román esett áldozatul annak a próbálkozásnak, hogy Romániába szökjön át. Az elmúlt napokban számos külföldi lap munkatársa érkezett Olanestibe, hogy személyesen vizsgálják ki a Dnyeszter mindkét partján előforduló mérszárlások okait.

Litvinow külügyi népbiztos: Szovjetoroszország sohasem fogja elismerni a Dnyesztert román-orosz határ gyanánt

Az orosz külügyi népbiztos szerint a Szovjet sohasem fog Romániával olyan megemntámadási szerződést aláírni, amely Beszarábia csatlakozásának elismerését jelenti

Genf, március 1. Litvinow orosz külügyi népbiztos feltűnésteltető nyilatkozatot adott egy lengyel lap munkatársának, amelyben kijelentette, hogy Oroszország távolról sem hajlandó feladni álláspontját Beszarábia kérdésében. A lengyel újságíró azt kérdezte Litvinovtól, hogy mi van az orosz-román megemntámadási szerződés ügyével. A külügyi népbiztos a következőket válaszolta:

— A tárgyalások már nagyon előrehaladott stádiumban voltak, de meg kellett azokat szakítani a két állam közötti területi differenciák miatt. Mi azt javasoltuk Romániának, hogy Beszarábia kérdése ne legyen megemlítve a paktumban. Mi kötelezettséget akartunk vállalni arra, hogy a köztünk és Románia közötti vitás ügyet nem fogjuk erőszak, vagy támadás útján megoldani. Ez azonban nem jelenti azt, hogy Szovjet-Oroszország elismeri Beszarábiának Romániával való egyesülését, vagy hogy a Dnyesztert román-orosz határnak ismerje el. Ha Románia azt a célt követi, hogy a paktum útján direkt, vagy indirekt uton beszarábiai pozícióját erősítse meg, ugy ez a paktum sohasem fog létrejönni.

— Szovjet-Oroszország nem fog egy olyan egyezményt aláírni, amely Beszarábiáról szóló lemondásukként interpretálható. Hajlandók vagyunk ezzel szemben egy olyan megemntámadási egyezményt kötni Romániával, amely függőben hagyja a területi kérdést, vagy mind a két félnek megadja a lehetőséget arra, hogy fenntartsa álláspontját a vitás kérdésben. Ezzel a fenntartással a félbeszakított tárgyalásokat újra felvehetjük, ha Románia akar egy olyan egyezményt, amelyben világosan meg van mondva, hogy ez az egyezmény sem direkte, sem indirekte nem érinti a vitás területi kérdéseket.

Litvinow kijelentette végül, hogy Szovjet-Oroszország sohasem bocsátkozott volna tárgyalásokba Lengyelországgal, ha tudta volna, hogy ez az állam a megem-

támadási szerződés ratifikálását más országokkal való hasonló paktumok megkötésétől is függővé teszi.

A bukaresti sajtó nagy cikkeiben kommentálja Litvinow nyilatkozatát, amely bombaképpen csapott le a bukaresti közvéleményre. Ez volt az első alkalom, hogy a szovjetkormány képviselője a nyilvánosság számára adott nyilatkozatban

is precizozta a Beszarábiával kapcsolatos szovjet álláspontot, amely egyébként a rigai tárgyalások során nyilvánvalóan kidomborodott. A Curentul ebből az alkalomból ismét támadja Ghica külügyminisztert, aki a rigai tárgyalások angazsálásával nemcsak hogy javított volna a helyzetet, de azt még sokkal inkább elmergesítette.

Popovicu Mihály helyett Hoiescu volt tartományi igazgatót mártották bele az utépitési panamába

Négy hónap alatt tönkrement a bukarest-ploesti új ut, amelyek kiépítése egymilliárd lejbe került

Bucuresti-Bukarest, március 1. (Az Uj Kelet tud.) A bukarest-ploestii ut építés körüli panamák rövidesen ismét a parlament elé fognak kerülni. A Mares-Popovicu affér alkalmával Valcovici közlekedésügyi miniszter emlékezetesen kijelentette, hogy a svéd utszerződésre vonatkozó iratokat és a vizsgálat eredményét a hét folyamán a parlament elé terjeszti. A „Curentul“ szerint Valcovici közlekedésügyi miniszter vizsgálata arra a konkluzióra jutott, hogy az utszerződés hiányosságai ért, amelyek lehetővé tették a svédnek számára silány anyag felhasználását. — Hoiescu mérnök, az Autonom Utpénztár volt vezérigazgatója felelős. Popovicu Mihály csak akkor írta alá Párizsban a szerződést, miután Hoiescu kedvező szakvéleményt adott.

Valcovici miniszter vizsgálatának eredménye ezek szerint tisztázta volna Popovicu Mihályt. A helyzetet az komplikálta, hogy Hoiescu mérnök is a

nemzeti-parasztpártank egy kimagasló tagja, tartományi igazgató volt, az elmúlt kormány alatt és előreláthatólag nem fogja engedni, hogy az ő lelkén száradjon az utépitési panama felelőssége. Viszont valaki mégis csak felelős azért, hogy Bukarest és Ploesti között négy hónap alatt tönkrement a svédek által épített és 1 milliárd lejbe kerülő ut

Raktárunkon lévő zsidótárgyú könyveket olcsón kiáruljuk:

- Max Nordau: dr. Kohn — 25 L
- Felix Weltach: A zsidókérdés és a modern eszmeáramlatok tükrében — 25 "
- Solem Alejchem: Legett nemdek — 10 "
- Paneth Herman: Utazásom a Szentföldön — 5 "
- Marton Ernő: Zsidó nemzet Erdélyben — 5 "

A PÉNZ TRAGÉDIÁJA

IRTA: DR. LIGETI SÁNDOR ÉS DR. MARTON ERNŐ (25)

Az első valutarendszer kialakulása

Még eljövendő idők kódébe vész az emberi gazdálkodás új csodája, a liberális kapitalizmus, de halvány kezdetei és biztató ígéretei már kezdenek kibontakozni. Anglia az első állam, amely ösztönös józanságával először ismerte fel a pénz és a tőke produktív szerepét a termelési processzusban és gátat igyekezett vetni azoknak a vad kilengéseknek, amelyek a pénzgazdálkodás első idejében, főként a középkorban olyan katasztrófális eredményekkel jártak a gazdasági életre.

Ugyanakkor, amikor az amerikai arannyal elárasztott Spanyolország szinte hihetetlen gyorsasággal elszegényedett, Anglia, ez a természeti kincsekben aránylag sokkal szegényebb ország, a biztos gazdagodás útjára lépett. Ennek a növekvő jólétnek a titka abban rejlett, hogy a történelemben talán először a XVI. és XVII. század Angliája kísérlete meg a társadalmi szolidaritás megvalósítását, a munka útján, harmónikus egymásmellettei rendeltetési viszonyba állítva a különböző termelési rétegeket. mezőgazdaságot, ipart és kereskedelmet és ezzel megteremtette a nemzeti munka hatalmas mechanizmusát. Ama kor angoljai valóban egy erős közösségi gondolat hatotta át és minden angol ember meg volt győződve arról, hogy egyéni sorsa szorosan és elválaszthatatlanul összefügg a közönség, a nemzet sorsával.

Az antwerpeni börze

A gazdasági fellendülés ezen munkás és derűs korának volt kimagasló alakja és meghirdetője sir Thomas Gresham, az angol korona pénzügyi tanácsosa. Gresham komoly és széleskörű felkészültséggel lépett be az angol gazdasági élet cselekvő tényezői közé. Jó iskolákban járt. A XVI. századbeli híres antwerpeni börzén szerzte gyakorlati tudását a pénzügyekben és ismerte meg korának gazdasági és politikai állapotait. A börzék már abban az időben nagy szerepet játszottak, ahol pénzemberek és kereskedők találkoztak üzleteik lebonyolítására. Különösen az antwerpeni tőzsde birt fokozott jelentőséggel, ahol az állami és magánhitel-szükségletek fedezésére nagy tőkét gyűjtöttek össze és osztottak is szét.

Az antwerpeni börze már ismerte a valuta-kurzusok fogalmát is, amire az akkori időkben annál nagyobb szükség volt, mert a különböző pénznemek értéke a fejedelmek állandó pénzrosszabbításai és hamisításai miatt örökös ingadozásnak volt kitéve. Ez a börze, tagjainak tájékoztatására, a különböző államok pénzeiről állandó értékelési táblát bocsátott ki, valóságos árfolyamjelző lapot, amelyen az egyes pénzrosszabbítások pontosan éreztették hatásukat az áralakulásoknál.

Gresham feljavítja az angol valutát

Az antwerpeni börzén szerzett gazdag tapasztalatait értékesítette később Gresham hazájában és ennek alapján látott hozzá, hogy mint jó kereskedő, becsületes módon jó pénzt hozzon forgalomba. Ilyenformán csakhamar sikerült is neki az angol font értékét 16 flamand schillingről 22 schillingre felemelni. Anglia lett az első állam, amely a modern értelemben vett valutarendezést, a fizetési eszközök törvényes, határozott rendjét megvalósította és amely elsőnek ismerte fel azt a programot, amelyet a történelmi fejlődés az újkor pénzgazdálkodása számára szükségszerűen előír. A Sir Thomas Gresham által kezdeményezett angol valutarendszer kialakulása szolgált kétször mintaként egész Európa számára és oly fontossággal bír a pénzgazdálkodás történetében, hogy elengedhe-

tetlenül szükséges annak részletesebb megismertetése is.

A bankvaluta

Annak érdekében, hogy a kereskedelmi elszámolásokban valamelyes állandó rendet teremtsenek, számos érdekes kísérlet történt már régebben is. Szokássá vették fel például, hogy okiratokban, amelyek bizonyos összegek későbbi fizetéséről, vagy visszafizetéséről szóltak, határozottan megjelölték azt a pénznemet, amelyben a szolgáltatásnak történnie kellett. Nem volt tehát elég a forint, vagy tallér megjelölés, Közelebről is meg kellett határozni, hogy milyen forintban, vagy milyen tallérban történjen a fizetés. Egyes kereskedő-városok valóságilag függetlenítették magukat a különböző pénznemek forgalmának hátrányaitól s az úgynevezett *könyvelési pénzt, vagyis bankvalutát* teremtették meg oly módon, hogy a kereskedők egymás közötti elszámolásaikban, amelyeket a bankjaikban lévő számláikon vezettek keresztül, — ez volt a giro-bank szerepe — aki nem vert tiszta nemes fém ára alapján ismerték el, vagy terheltek meg egymást, vagyis a kivetett pénzek helyett a rudarany, vagy ruzdeust szolgált a nagyban történő fizetések alapjául. Ez azonban alapjában véve nem volt egyéb, mint visszatérés az áru-pénzre.

Sok zavart okozott egy a vert pénzek, mint a rudak forgalmában a két nemes fém értékarányának változása

is és ez is egyik oka volt annak, hogy a sok kis- és nagyarany és ezüstpénzt nem tudták egy-egy állam határain belül sem olyan törvényesen szabályozott s a gyakorlatban is keresztül vitt rend szerbe foglalni, amely egyértelmű lett volna az állami valutarendszer felállításával. Az arany és ezüst értékének arányváltozását nemcsak a termelési eredménye befolyásolta, hanem a két fém utáni kereslet viszonya is, ipari felhasználásuk és nem utolsósorban az aranypénz térhódítása az ezüsttel szemben. Hasztalanul kísérleteztek tehát az egyes államok, hogy a két fémből készült pénzek törvényes arányát parancsszerűleg előírják. A gazdasági élet finom érzékenységgel reagált az összes áralakító tényezőkre s megbizonyult a gyakorlatban, hogy az állam önkényes aránymegállapításai nem voltak fentarthatók.

A rossz pénz kiszorítja a jót

Anglia volt az első állam, amely eze ket a bajokat orvosolta s ez is hozzájárult ahhoz, hogy az angol pénz és angol kereskedelem olyan fontos tényezőjévé vált a világgazdaságnak. Az angol közigazdászok már a XVII. század első felében észrevették, hogy az arany és ezüst gyakori értékarány eltolódása miatt hol az arany, hol az ezüstpénz tűnik el a forgalomból. Sir Thomas Gresham formulázta meg azt a törvényszerűséget, hogy a rossz pénz kiszorítja a jót az országból. Ezt az elvet egyébként már a régebbi írók, sőt Arisztofanesz is ismerték. Az értéke-szebbé váló érmet igyekezett mindenki visszatartani magánál és kiadásainál a kevésbé értékestől igyekezett szabadulni. Arra kellett tehát törekedni, hogy mindkét-féle pénzt egyaránt a forgalomban maradjon, ám minden erre irányuló törvényes szabályozás eredménytelen volt.

(Folytatjuk.)

KÜZGAZDASÁG

Az amerikai tőzsdékrach óta 11 milliárd hitelt vont ki Romániából a külföld

A két stabilizációs kölcsön nélküli elkerülhetetlen lett volna Románia teljes pénzügyi és állami összeomlása. Stoicescu, a Banca Nationala igazgatója az infláció ellen nyilatkozik

Bucuresti-Bukarest, március 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Costin Stoicescu, a Banca Nationala adminisztrátor-deleguésje feltűnést keltő előadást tartott vasárnap a Román Társadalmi Intézet előadás-sorozatának keretében. Stoicescu igazgató rámutatott arra, hogy az amerikai tőzsde konjunktúra bukását követő pénzügyi válság két esztendeje alatt a külföld 11 milliárd lej hitelt vont vissza Romániából. Az előadó szerint Romániát kizárólag az mentette meg a pénzügyi összeomlástól, hogy a lej stabilizációját sikerült tökéletesen keresztülvinni. Amennyiben ez nem történt volna meg, ha Románia nem jutott volna a két nagy stabilizációs kölcsönhöz, úgy az állam kénytelen lett volna papírpénzt kibocsájtani, hogy a hitelviszafizetések fedezhetőek legyenek. Ebben az esetben a lej a német márka és az osztrák korona inflációkorabeli sorsára jutott volna. Az összeomlás nem lett volna elkerülhető. Nemcsak a pénzügyi élet, hanem maga az államszervezet számára sem.

A továbbiakban Stoicescu élesen kikelt azok ellen, akik az inflációt emlegetik, mint Románia gazdasági és pénzügyi bajainak egyetlen orvosságát. A Banca Nationala igazgatója szerint Románia helyzetét nem lehet összehasonlítani sem Amerikával, sem Angliával. Utóbbi azért adta fel az arany alapot, hogy maradék aranykészletét megmentse az emigrációtól és hogy iparilag felvehesse a harcot Németországgal és Amerikával. Romániának nincs szüksége egy ilyen intézkedésre. A román kereskedelmi mérleg aktív, a külföldi kötelezettségnek az ország minden nehézség nélkül eleget tud tenni.

KÉNYSZEREGYEZSÉGET KÉRT A KOLOZSVÁRI SIPOS JENŐ CÉG. Az egyre súlyosbodó gazdasági helyzet újabb áldozatot követelt a kolozsvári piacon. A Sipo Jenő harisnyáru üzlet má délelőtt kényszeregyezséget kért a kolozsvári törvényszéken. A Sipo cég egyike Kolozsvár legrégebbi és legszolidabb kereskedelmi vállalatának, a cég fizetési nehézségei egyedül a súlyos viszonyokkal magyarázhatók meg.

Két nap múlva aláírják az olasz-francia kereskedelmi megegyezést. Párizsból jelentik: A Petit Parisien római távirata szerint két napon belül aláírják az olasz-francia kereskedelmi megegyezést, amely az eddigi vámkat fenntartja ugyan, de nagyobb szabadságot ad a kormányoknak a kontingentálás kérdésében.

Felemelte a francia kormány a külföldi buza őrlési hányadát. Párizsból jelentik: A francia kormány a külföldi buza őrlési hányadát 20-ról 25 százalékra emelte fel. A husz százalékra történt emelés mindössze 10 napig volt érvényben s már szükségessé vált a hányad további emelése.

EGYESÜLETI ÉLET

A nagybárdói ortodox hitközség tisztújító közgyűlése. A napokban tartotta meg a nagybárdói ortodox hitközség évi közgyűlését, amelynek során a hitközség elnökévé egyhangú lelkesedéssel Friedmann Mór kereskedőt, a helybeli zsidóság köztisztviselőjében álló vezetőférfiját választották meg. Alelnöknek Gross Bernátot, gondnoknak pedig Rosmann Mihályt választotta meg a közgyűlés. Az új vezetőség tagjainak személye garancia arra, hogy sikerülni fog felvirágoztatni a hitközség életét. (f. a.)

A naszói cionista helyi csoport nagy sikerű teaestélye. A naszói cionista helyi csoport az Aviva közreműködésével jó sikerült műsor estélyt rendezett a napokban. Az estély műsorát Korb Rikua hatóság szavalata vezette be, majd Strichberger Lea és Rachel jiddis dialógusokkal arattak megérdemelt tapsokat. Az „El Chasirim” héber csoport-táncot: Siegelstein Edith, Strichberger Rachel, Paker Olga, Tisch Seizele, Gelbstein Idus, Strichberger Reizi, Glaser Matele és Biegel Lea adták elő nagy tetszés mellett. Siegelstein Edithke bájos baba-táncával aratott nagy sikert, míg Strichberger Lea és Gelbstein Idus a „Marupo-táncot” lejtették igen ügyesen. Glaser Máté és Paker Olga román szavalatokat adtak elő. Szébbnél-szebb héber dalok előlése után Strichberger Rózi hangulatos szavalata következett, majd Smerler Blimus monológjával hódította meg a nagyszámú közönséget. Az estély rendezése körül Salamon Gizi Aviva, Paker Mór, Apfel Adolf és a hitközség lelkes elnöke, Tüzes Mór fejtett ki nagy agilitást. Siegelstein Adolf ajándékokkal jutalmazta a műsor gyermek-szereplőit. A műsort reggelig tartó táncmulatság követte. (v. h.)

Elmarad a kolozsvári zsidó Árvagondozó gyermekdelutánja. Az influenza-járványra való tekintettel a kolozsvári Árvagondozó vezetősége elhatározta, hogy a tervbe vett gyermek-matinét elhalasztja és azt egy hét múlva fogja megrendezni.

A szilágycsehi ifjuzrachista unió műsoros estélye. Szilágycsehi tudósítónk jelenti: A helybeli ifjuzrachista unió március 6-án este fél kilenc órai kezdettel nagyszabású műsoros estélyt rendez, melynek programja szenzáció számba megy ötletes összeállításánál és válogatott művtánál fogva is. A műsoron két gyönyörű bibliai előkép szerepel, két vigjáték, az OJVE és Kelemen Palika, mely klasszikus humorral adja vissza a mai iskolásgyerek koráért mentálisát, két drámai kép, a Beruria és Trumpeldor emléke adják meg az estély komoly színét. Még egy eredeti táncgyegyfel szerepel műsoron, nagyon ötletes összeállításban. Táncok, szavalatok, kardalok, világposta, tombola, zeneszámok és szavalókörök tarkítják a műsort és ígérnek sikert. Az előjegyzett jegyek számából Szilágycsehből eddig még nem tapasztalt siker ígérkezik. Jegyek Lövi Mór sónagárudájában előjegyezhetőek.

Tudományos előadás az Építőmunkás Otthonban. Socor Emil hírlapíró, Dimineața és Adeverul szerkesztője és igazgatója a szociáldemokrata párt felkérésére csütörtökön, a hó 3-án este 8 órakor az Építőmunkás Otthonban a jelenlegi gazdasági és politikai helyzetéről tart nagyszabású előadást. Beléptidij nincsen. Vendégeket szívesen látnak.

Cionista diens. Ma este fél 9 órakor a City különteremben, a Zs. N. Sz. helyi csoportjának heti diensjtjén dr. Friedmann Andor (Bethlen) tart előadást.

A nagykarolyi Aviva-Barisszia március 19-én rendezi meg nagyszabású purimbálgját. A cionista ifjúság rendezvényéiről városszerte széleskörű érdeklődés nyilvánul meg. A lelkes Avivák és barissziánusok a bál kitűnő műsorán kívül számtalan meglepetést és purimi aktualitást jelent elő a közönség szórakoztatására. A műsor keretében színterületül Szabó Imre, „Telitalát” című kitűnő vigjátéka.

Műkedvelők figyelmébe! A közeledő purim alkalmából műkedvelők figyelmébe ajánljuk Szabó Imre három kacagató és felvonásos darabját. Egyszerű díszletek, kevés szereplő. „Telitalát” (ára 300 lej), „Purimi ebéd” (ára 200 lej) és „Szinjáték” (csupa leányszereplő. Ára 200 lej.) Megrendelhető a pénz előzetes beklődése, vagy utánvét mellett az Uj Kelet könyvosztálya útján, Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Saját köpóliumot

Bucuresti-Bukarest. Előttük már, hogy a ban betérjeszti a szülő törvényjavasl az állam saját kebe. A pénzügyminiszter szemben az is vezet

A kultus a pászka

Aprill

Bucuresti-Bukarest. Párt parlamenti f hozza az összes hit husvéti pászka ke menteistése ügyében a mentesítést óhajtl nyel kell forduljana riumhoz, arra való h pászka rituális élel

Az állalajdon

Bucuresti-Bukarest. mára iparügyi bizot pen miniszter elnök tott. A nemzeti paz kijelentették, hogy a minden ellene vannak a járól szóló törvényne lat vitájának elhala közigazgatási bizot kedd délután folyama nyáknak az állam tárgyalják meg, am

Március h 1884—190 ha m

Cluj-Kolozsvár, má let tudósítójától). A néhány nappal ez rendeletet adott ki, kötelesekre vonatko évek között születel nem rendezték kat rendelet szerint ez amennyiben március be mindazokat az minden kétséget hogy katonai kötele tettek, úgy április e nai szolgálatra bevo A hadügyminiszte kívül sok állampo

tehat, aki most

mag

Egyetlen szótát oldal, hatalmas felülmulja. Mi

A 4 köte

E propaganda

Megre

Saját kezelésébe veszi a szeszmonopóliumot az állam, hogy elhelyezhesse felesleges tisztviselőit

Bucuresti-Bukarest, március 1. Közlöttük már, hogy a kormány a napokban betérjeszti a szeszmonopóliumról szóló törvényjavaslatot, amely szerint az állam saját kebelébe veszi a szeszt. A pénzügyminisztert a koncesszióval szemben az is vezeti az állami kezelés-

nél, hogy a másutt feleslegessé váló köztisztviselőket itt elhelyezheti és így a köztisztviselői karból elbocsátások nem válnak szükségessé, a költségvetés pedig ennek dacára javulni fog, miután személyi kiadásai nem lesznek a szeszmonopólium kezelésének.

A kultuszminisztérium mentesíti a pászkat a kenyérbélyeg alól

Április 1-ére tüzték ki a rabbi-vizsgákat

Bucuresti-Bukarest, március 1. A Zsidó Párt parlamenti frakciója tudomására hozta az összes hitközségeknek, hogy a húsvéti pászka kenyérbélyeg alól való mentesítése ügyében mindazok, akik ezt a mentesítést óhajtják, egyéni kérvénnyel kell forduljanak a kultuszminisztériumhoz, arra való hivatkozással, hogy a pászka rituális élelmickek. Ugyancsak

tudomására hozta a parlamenti frakció az összes rabbiknak, hogy a kultuszminisztérium április elsejére tüzte ki a rabbi-vizsgákat. A kérvények a szükséges okmányokkal és fejenként kétezer lej vizsgadíjjal felszerelve március 30-ig küldendők be a kultuszminiszterhez. Aki nem jelentkezik a vizsgára, elveszti a rabbijogot, tehát a hadmentességet is.

Az állam átveszi a városok tulajdonában lévő kolóniákat

Bucuresti-Bukarest, március 1. A kamara iparügyi bizottsági Vasilescu Carpen miniszter elnöklelte alatt ülést tartott. A nemzeti parasztpárt képviselői kijelentették, hogy a legteljesebb mértékben ellene vannak az ipar reorganizációjáról szóló törvénynek és kérték a javaslat vitájának elhalasztását. A kamara közigazgatási bizottsága is ülésezett keddi délután folyamán. Azoknak a kaszárnyáknak az állam által való átvételét tárgyalták meg, amelyek jelenleg a vá-

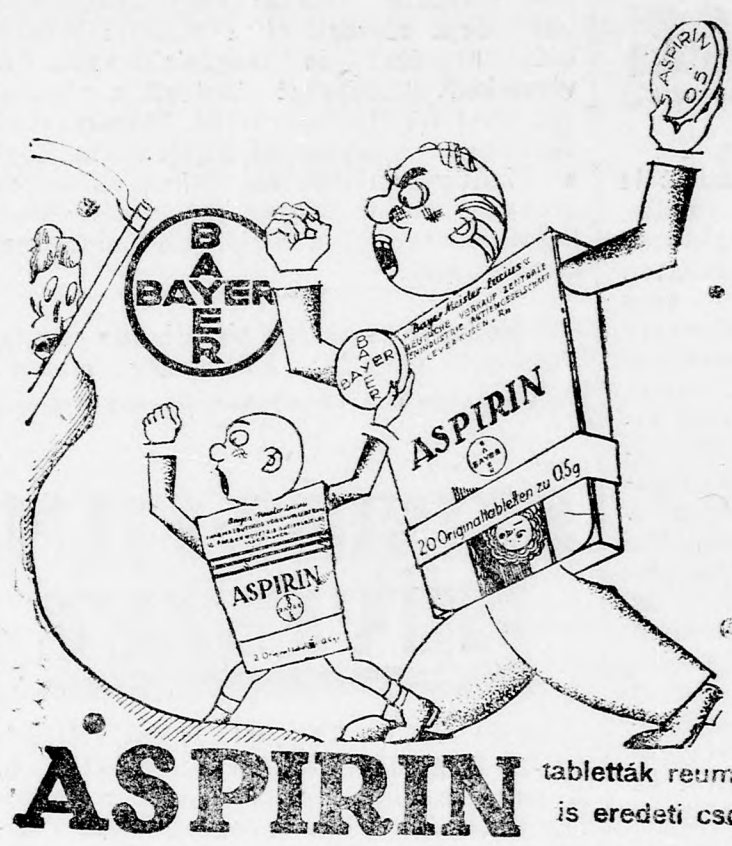
ros, vagy a megye tulajdonában vannak. A bizottság azt javasolja, hogy a kétmillió lejnél kevesebb értékű objektumokat már a jelenlegi költségvetésből finanszírozza az állam, míg a nagyobb értékűeket tíz éves részletben. Az értéket egy bizottság fogja megállapítani, amelynek tagjai a hadügyminiszter, az illető község, vagy megye kiküldöttje, továbbá a törvényszéki, vagy táblai elnök. A bizottság határozata ellen a táblához lehet majd fellebbezni.

Március huszadika után bevonultatják az 1884—1900-as korosztály hadköteleseit, ha még nem rendezték katonai helyzetüket

Cluj-Kolozsvár, március 1. (Az Uj Kelet tudósítójától). A hadügyminisztérium néhány nappal ezelőtt nagyfontosságú rendeletet adott ki, mely azokra a hadkötelesekre vonatkozik, akik 1884—1900. évek között születtek, de mindeddig még nem rendezték katonai helyzetüket. A rendelet szerint ezek az állampolgárok, amennyiben március 20-ig nem nyújtják be mindazokat az okmányokat, amelyek minden kétséget kizáróan bizonyítják, hogy katonai kötelezettségeiknek eleget tettek, úgy április elsején kötelesek katonai szolgálatra bevonulni. A hadügyminisztérium rendelete rendkívül sok állampolgárt érint. A 81603—

1932. számot viselő rendelet közli azokat az iratokat is, amelyeket a különböző korosztályokhoz tartozó hadkötelesek benyújtani kötelesek március huszig. Mindazok, akik 1884—1891-ben születtek állampolgársági igazolványaikat kell hogy benyújtsák, vagy ennek hiányában a primaria igazolványát, hogy nem optáltak idegen állampolgárságra. Azoknak, akik 1892—1898. években születtek, születési bizonyítványaik kell csupán benyújtanok. Azoknak, akik 1899—1900-ban születtek, a fenti okmányokon kívül igazolványok kell, hogy hol, mikor és milyen körülmények között teljesítettek katonai szolgálatot.

Mindenki részére
tehát, aki most tanul, vagy már tudja a nyelvet teljesen nélkülözhetetlen
a dr. Cheresiesiu 4 kötetes
román-magyar, magyar-román szótára
Egyetlen szótár, mely nélkül egy pillanatig sem lehet megenni. 3369 oldal, hatalmas, komoly munka ez, mely az összes külföldi szótárakat is felülmúlja. Minden szóánál hangsúly megjelölés és utalás a nyelvtanra, mely a műnek 4-ik kötete.
A 4 kötet eddigi ára 1000 lei volt, most olcsó propaganda ára **csak 499 lei**
Csak azért, hogy mindenki megszerezhesse.
E propaganda ár csak rövid ideig lesz érvényben s aztán soha vissza nem tér.
Megrendelhető az Uj Kelet Könyvosztályában

ASPIRIN tabletták reuma, nátház és fofájás ellen, csak is eredeti csomagolásban, 20 és 2 tablettával.

«Ujjat akarsz húzni velünk,
gonosz nátha?
Nem illanzs el tüstént?
Azt gondolod: fátha?
«BAYER» jó s te rögtön
otthagysz a szint,
mihelyt megpillantod
a csodás ASPIRINT!»

Hétfőn délután öt órakor érvénybeléptek az angliai védővámok

Egy hajó sem rakodott le vámmentesen, mert a kedvezőtlen időjárás miatt az uton lévő hajók későn futottak be a kikötőbe

London, március 1. A lordok házá-
nak mai ülésén az általános vámtarifaförvény vitájában lord Snowden élesen támadta a tervezetet, amelynek törvényerőre emelésével Anglia szakít évszázados tradícióival, pedig egész eddigi virágzását a szabad kereskedelemnek köszönhetette. Hangoztatta, hogy a védővámok meggyőződése hamis számadatokon alakult ki. A felsőház elfogadta a vámtörvényt, amelyet aztán a késő esti órákban a király is szentesített.

s ez időponttól több áru nem jöhetett be vámmentesen Angliába. Az új védővámok az élelmiszer-behozatal felét, a nyersanyagimport egyhatedét s a külföldi iparcikkek hétnyolcadát sújtják. A délután folyamán a La Manche-csatornában valósgos verseny fejlődött ki az Anglia felé igyekvő teherhajók között, hogy minél előbb partot érjenek, de még az időjárás is a védővámok segítő társává szegődött, mert a vihar és az erős hullzás nagyon hátráltatta a hajók előbbre jutását. A Themse-torkolatnál is összetorlódtak a hajók, de már nem rakodhatnak vámmentesen.

Ezt megelőzően már délután öt órakor lezárták az összes kereskedelmi kikötőket

Goga le akarja mondani Averescut és maga akar a néppárt élére állani?

Averescu tovább folytatja különös célzásainak a közlést. Argelolanu is szívesen lenne elnöke az Averescu mentes néppártnak

Bucuresti-Bukarest, március 1. Az Averescu-párt hivatalos lapjában, az Indreptarea-ban Averescu marsall folytatja feltűnésteltető cikkeit. A legutóbbi cikkben leszögezi, hogy a XXX. jelzésű cikk hangja egyáltalában nem volt tiszteletlen a koronával szemben és utal arra, hogy a Dnyeszter tulsó partján történő dolgok nem annyira Trockij, Lenin és Sztalin bünei, mint Protopopov és társai, akik elvakultságukban nem látták a közeledő veszélyt. Jorgát, mint történetírókat támadja Averescu és Giurescu

Constantin történetíró nyomán azt állítja, hogy Jorgának nincs semmi történelmi érzéke, nem források és okmányok, hanem személyes benyomásai alapján írja a történelmet és így meghamisítja még Románia nemzeti történelmét is. Műveinek nemcsak egyes fejezetei között vannak ellentmondások, hanem az egyes mondatok között is. A cikket azzal fejezi be, hogy Jorga áltörténettudósi tekintélye nélkül nem jutott volna a miniszterelnöki pozícióba.

Goga Averescu-mentes néppártot akar?

Hétfő este Bukarestben híre járt annak, hogy Goga Averescu marsall támadó cikkeinek hatása alatt egy levelet fog intézni Averescuhoz, amelyben bejelenti lemondását a párt alelnöki állásáról és a pártból való kiválását is közli. Az elterjedt híreket Goga a keddi nap folyamán a legkategorikusabban megcáfolta azzal, hogy ő nem küldött és nem is fog küldeni ilyenértelmű levelet Averescu-nak.

sem áll távol ettől a mozgalomtól. Ő alapította meg ugyanis annakidején a Liga Poporale-t, amiből a néppárt alakult meg és most sem utasítaná vissza a neki felajánlott elnöki állást, míg Goga megelégedne az erdélyi tagozat elnökségével.

Újabb határinclidens a Dnyeszter partján

Bucuresti-Bukarest, március 1. Szombat éjszaka egy szovjet határőr akart átjönni a Dnyeszteren Romániába. Orosz társai utána löttek és amikor a román part közelébe ért, golyó találta. A román határőrök segítségére akartak sietni, az oroszok azonban rájuk kiáltottak, hogy továbbra is löni fognak, ha segítséget adnak a menekültnek. A szerencsétlen ember így a jégem elvérzett.

TI ÉLET
hitközség tisztapokban tartotta
x hitközség évi
orán a hitközség
kesedéssel Fried
a helybeli zsidó
vezetőférfiuját
knek Grosz Ber
Rosmann Mi
közgyűlés. Az új
emélye garancia
felvirágoztatni a
(f. a.)
yicsoport nagy-
di cionista helyi
működésével jó
rendezett a na-
rát Korb Rifka
be, majd Strich-
idis dialógjukkal
psokat. Az „El
t-táncot: Siegel
r Rachel, Paker
Gelbstein Idus,
ser Matele és
y tetszés mellett,
s baba-táncával
ig Strichberger
„Marupo-táncot”
Glaser Mati és
valatokat adtak
er dalok elének-
Rósi hangulato-
majd Smerler
ditotta meg a
Az estély rendez-
Aviva, Paker
hitközség lelke-
t ki nagy agili-
ajándékokkal ju-
ek-szereplőt. A
ő táncmultság
(v. h.)
zsidó Arvagon-
Az influenzá-
a kolozsvári
e elhatározta.
nek-matinét el-
ulva fogja meg-
achista unió mű-
tudósítónk je-
nizrachista unió
enc órai kezdet-
estélyt rendez.
enzáció számba
ánál és váloga-
A műsoron két
szerepel, két
elemen Palika.
l adja vissza a
ett mentalitását.
a és Trumpeldor
y komoly színét.
yveleg szerepel
összeállításban.
alok, világposta.
s szavalókör
rik a sikert. Az
ből Szilágycseh-
szalt siker igér-
sónagyarudájá-
az Építőmunkás
l hírlapiró, s
szerkesztője és
krata párt fel-
hó 3-án este 8
és Otthonban a
litikai helyzetről
lást. Beléptidij
esen látnak.
e fél 9 órakor a
zs. N. Sz. helyi-
jén dr. Fried
adást.
arisszia március
szabásu purim-
ág rendezvénye
örü érdeklődés
es Avivák és
nő műsoran ki-
ést és purimi
közönség szóra-
keretében szin-
találát” című
e! A közeledő
előlk figyelmé-
m kacagtató egy
szerű díszletek.
látat” (ára 300
ra 200 lej) és
szereplő. Ára 200
enz előzetes be-
lett az Uj Kelet
Str. Baron L.

ZSIDÓ VILÁG

Washington-erdő Palesztinában. Newyorkból jelentik: A napokban zajlott le az amerikai Zsidó Nemzeti Alap rendkívüli konferenciája, amelyen több ezer főnyi hallgatóság vett részt. Washington az Egyesült Államok elnöke 200 éves születésnapja alakalmából a konferencia elhatározta, hogy erdőt ültet Palesztinában, amely Washington nevét fogja viselni. Hoover, az Egyesült Államok elnöke meghatározta levélben mondott köszönetet a konferenciának, amelyben kifejezésre juttatta, hogy nagy elégtétel számára nagynevű elődje emlékének a Szentföldön való megőrzése. Számos szenátor és képviselő jelentette be csatlakozását az akcióhoz. A lelkes csatlakozók sorában találjuk Henry Fordot, a világhírű multimilliomos autókirályt is, aki az elmúlt években még erős antiszemita tevékenységet fejtett ki Amerikában, később azonban letért az antiszemizmusról és most megleghangú táviratban üdvözölte a Keren Kajemeth konferenciáját.

Curtius alelnök és Borah szenátor az American Palestine Committeeé díszelnökei. Londonból jelentik: E. Neumann, a cionista exekutívé amerikai tagja a napokban közölte a sajtóval, hogy Amerikából kapott távirati értesülései szerint Charles Curtius, az Egyesült Államok alelnöke s Borah szenátor, az amerikai szenátus külügyi bizottságának elnöke elvállalták az amerikai Palesztina-komité díszelnökségét. A komitét harmadik díszelnöke a demokrata párt egyik vezető-reprezentánsát fogják megválasztani. E. Neumann kijelentette továbbá, hogy Borah szenátort dr. Stephen Wiese főrabbi nyerte meg az aktív Palesztina-munka számára. — Megírta az Új Kelet, hogy néhány nappal ezelőtt nagyszabású bankett volt Fokvárosban, Dél-Afrika fővárosában dr. Chaim Weizmann tiszteletére, amelyen Dél-Afrika miniszterelnöke és Smut tábornok is megjelent. A bankettel kapcsolatosan dr. H. F. Meyer parlamenti képviselő bejelentette, hogy akciót indított a délafrikai Pro Palestine Committee megalakítására, amely az amerikai komitét irányelvei alapján kívánja előmozdítani politikailag, erkölcsileg és anyagilag a Zsidó Nemzeti Otthon felépítését.

Farbstein Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Farbstein, az ismert lengyelországi Mizrahi-vezér, a cionista exekutív tagja Palesztinába érkezett, hogy átvegye hatáskörét a palesztinai exekutívában. Farbsteint a Jewish Agency, a Keren Kajemeth, a Mizrahi és a palesztinai lengyel zsidóság reprezentánsai fogadták a jeruzsálemi pályaudvaron. — A Zsidó Távirati Iroda értesülései szerint F. H. Kish ezredes, a palesztinai cionista exekutív tagja Palesztinába érkezett és az országban kíván véglegesen letelepedni.

Palesztina és az angol védővám-rendszer. Londonból jelentik: Az angol alsóház egyik legutóbbi ülésén az importvámra vonatkozó törvényjavaslat szavazása során H. W. Williams többek között a következőket mondta: „Palesztina a mandátumok A csoportjában szerepel, amelyekre nem alkalmazható a védővám-rendszer kiterjesztése. Ez a klauzulának egyoldalú interpretálása és éppen ezért reméljük, hogy Palesztinát is, mint a brit impérium integrális részét fogják kezelni. Ez valószínűleg ki fogja egészíteni Sir Herbert Samuelt, aki a védővám ellensége.” A parlament derűtséggel fogadta az utolsó szavakat.

A Jewish Agency a lengyelországi zsidó középvezetési palesztinai kivándorlásért. Varsóból jelentik: A Jewish Agency lengyelországi szekciójának meghívására fontos megbeszélést folytattak a lengyelországi zsidóság gazdasági vezetői és a gazdasági intézmények reprezentánsai, abban az irányban, hogy a lengyel középvezetési palesztinai kivándorlását megindítsák. A megbeszélés során kilencetaru bizottság alakult meg, amely két héten belül Palesztinába utazik, előkészíti a kivándorlás lehetőségeit és megfelelő programot fog lefektetni az akció lebonyolítására.

A lengyel kormány és a telavivi Makkabi. Varsóból jelentik: A lengyelországi Makkabi elnöke a napokban tárgyalásokat folytatott a lengyel kormány illetékes köreivel és ezeknek a tárgyalásoknak eredményeképpen az állam testd-

zési hivatala hétszáz zloty szubvencióban fogja részesíteni a telavivi makkabiára utazókat és megfelelő vasút- és vízumkedvezményeket biztosít a résztvevők számára. Ezenkívül W. Zalesky külügyminiszter ugyancsak kijelentette, hogy a külügyminisztérium hasonlóképpen szubvencionálni fogja a kedvezményekben fogja részesíteni a Makkabiá palesztinai kirándulását.

Pilsudszky marsall Palesztinába utazik. Varsóból jelentik: Pilsudszky marsall

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

SZATMÁRI TIBOR HANGVERSENYET MÁRCIUS 23-RA HALASZTOTTA. A március 3-án, csütörtök estére hirdett Szatmári Tibor zongora hangversenye, amelyet intenzív érdeklődés előzött meg, — sajnálatos okok miatt halasztást szenved. A kiváló művész fellépési és beutazási engedélyének jóváhagyása késést szenvedett s emiatt csütörtökre kitűzött hangversenyt kénytelen elhalasztani. A halasztásnak másik oka a Kolozsváron nagy mértékben fellépett influenza járvány is. A zseniális zongoraművész hangversenyének végleges dátuma március 23-ika.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI:

Szerdán este: Csökregiment. A kitűnő erdélyi operett harmadik előadása.

Csütörtökön: Fügefalevél! Kizárólag felnőtteknek! Csütörtökön este a legkedvesebb, legpikánsabb operett, a Fügefalevél kerül színre a Magyar Színházban. A Fügefalevél utolsó éjjeli előadása alkalmával olyan óriási sikert aratott, hogy a színház indíttatva érezte magát újra műsorra tűzni.

A Fehér ló

Éjjel-nappal folynak a munkálatok a Magyar Színház színpadán és műhelyeiben a Fehér ló előkészületein. Rengeteg új díszlet, új ruha készül, új világítási hatások, a nézőtér, az egész színházépület átalakítása tirolai fogadóvá: óriási munka folyik, hogy szombat estére méltó fényvel lehessen megünnepelni ennek a a nagyszerű operettnek a premierjét. A Fehér ló ez év legnagyobb sikere volt Bécsben, Berlinben, Londonban, Budapesten, és még ma is zsúfolt házakat vonz. Berlinben már az 500-ik előadáson is tul van, Budapest pedig a század jubileumot is elhagyta. A színház kivételes szereposztásban hozza színre a Fehér lovat. Neményi Lili, Papp Ella, (új tag), Keleti Aranka (új tag), Hegyessi Ica, Miklóssy Margit, Ihász, Tompa, Putnik, Selmezi, Leóvey, Réthelyi játsszák a Fehér lovat. A színház pénztára már árusítja a jegyeket, a premier jegyeit már most kapkodják, úgy, hogy fogytán is vannak, de már kaphatók a vasárnapi 6 és 9 óras előadások jegyei is.

A Magyar Színház heti műsora

Szerdán este 9 órakor: Csökör regiment. (Operette ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 23 sz. B. Sorozat sz. 148.)
Csütörtökön este 9 órakor: Fügefalevél. (Operette repriz. Neményi Lili fellépésével. Napi bérlet 24 sz. A. Sorozat sz. 149.)

A cluji Román Opera műsora

Szerda, március hó 2: Oradean: Faust és Valpurghis éjszaka.
Csütörtök, március hó 3: Oradean: Traviata.
Péntek, március hó 4: Timisoaran: Ernani. Szombat, március hó 5: Timisoaran: Faust és Valpurghis éjszaka.
Vasárnap, március hó 6: Timisoaran: (délután) Tosca, (este): Traviata.
Hétfő, március hó 7: Aradon: Ernani.
Kedd, március hó 8: Aradon: Faust és Valpurghis éjszaka.
Szerda, március hó 10: Aradon: Traviata.
Csütörtök, március hó 10: Déván: Tosca.
Péntek, március hó 11: Clujon: Aida (N. Apostolescu és Tzico vendégjátékával.)

március 5-én Románián keresztül Palesztinába utazik. Romániában öt napot fog tölteni, azután Konstancában hajóra száll Palesztina felé.

Kétszáz amerikai zsidó kivándorló érkezett Palesztinába. Newyorkból jelentik: A napokban kétszáz amerikai zsidó indult el Amerikából Palesztinába. A kivándorlók nagy része palesztinai narancsültvényekben fog elhelyezkedni. Az amerikai kivándorlók hajója kikötött Palesztinában.

SELECT-MOZGO műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor
Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor
Alexanderplatz, Berlin egy ember drámája, Alfred Döblin világhírű regénye nyomán. Főszerepekben: Heinrich Georg és Margarete Schlegel.

IRANIA-MOZGO műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor
Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor
Senki országa, mélyen megindító dráma melynek szerzőit: kitüntetésekkel halmozta el a Népszövetség.

SZÍNHÁZ-MOZGO műsora

LORD JIM HAZATLANOK

Két nagy attrakció egy műsorban
Ma, szerdán fut utoljára a két nagy Paramount-attrakció, a Lord Jim és Hazatlanok a Magyar Színház moziban. Mindkét film az ideai amerikai filmprodukció legkiválóbb alkotása. Előadások 3, 5 és 7 órakor. Helyárak: földszinti ülőhelyek 20 lej, erkélyülés 10 lej.

Szerdán 3, 5 és 7 órakor nagy kettős műsor: I. Lord Jim filmregény 7 felvonásban, a főszerepben Noa Berry. II. Hazatlanok. Cowboy történet 7 felvonásban, a főszerepekben Richard Arlen és Frey Wrey. Helyárak: földszinti ülőhely 20 lej, erkélyülés 10 lej.

ASTRA MOZGO műsora

Szerda, csütörtök:
Szenzációs filmremekmű huszezer szereplővel. Nyugati vándorok. Marion Lessing, Theo Snali, Németül beszélő világláger, ritka moziélmény.

CORSO-MOZGO műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor: Premier:
Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor
A primadonna férje. A szezon legújabb filmoperettje, végig gyönyörű zene és énekszámokkal. Főszereplő: Rosita Moreno, Roberto Rey és Ramon Pereda. Műsor előtt legújabb paramount zsurnál.
Vasárnap d. e. 11 órakor: Szenzációs nagy matiné: Monte Kriszto kalandjai. Olcsó helyárrakkal.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, március 2.

Bukarest. 20: Cselló. 20.45: Zongorahangverseny.
Budapest. 9.15: Házikvartett. 9.30: Hírek. 12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Morse tanfolyam. 4: Novellák. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Hangy. 5.50: Gyermekmentés. 6.20: Könyvnyű zene. 7.30: Hány János c. daljáték. Közben pontos idő, hírek, majd cigányzene.
Bécs. 22: Jazz.
Berlin. 21.35: Szimf. hangv.
Breslau. 16.30: Ének.
Frankfurt. 17.45: Régi és új tánczene.
Lipce. 21.40: Szimf. hangv.
Stuttgart. 22.45: Brácsa és zongoraverseny.
Varsó. 21.40: Csajkovszkij: Zongoratrió.
Kattowitz. 20.15: Cigánydalok.
Milánó. 16.55: Kamarazene. 20.30: Grammfón.
Róma. 20.45: Opera.
Pozsony. 12.45: Smetana művei zongorán.
Brünn. 14: Zongora.
Svájci Aleman Adó. 18.30: Beethoven zongoraszonáták. 20: Rzenekar.
Toulouse. 20: Harmónika. 20.45: Leon-

Tűzfeszűkséget

a termelőtől közvetlen szerzésre!

ARAM:

Aprított prima hasáb 60 lei pro 100 kg. Aprított Ia. hántottfa 68 lei pro 100 kg. Cl fa 900 leitől 1200 lei-ig ölenként minőség szerint

Bármely mennyiséget házhoz szállítok. Győződjön meg személyesen a pontos mérlegelésről és a jó minőségről.
Telepek: Str. Londrei (Hosszu u.) 25, Str. Georgehe Enescu (Gyufagyár u.) 3, „Unio“-telep.

CZIMENT GÉZA
fatermelő. — Telefon 50.

cavalló: Bajazzók. 21: Carmen, Thais, Romeo és Julia operákból. 23: Operett-rész. 23.45: Mascagni: Parasztszünet.

Csütörtök, március 3.

Bukarest. 19.40: Grammfón. — 20: Basszusdalt. 20.20: Szimf. hangv. — 20.50: Előadás. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Grammfónhangv. 9.30 Hírek. 12.05: Koncert. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 4: Mesék. 5: A földművelésügyi minisztérium előadássorozata. 5.30: Cigányzene. 6.15: Angol nyelvtanítás. 6.35: Katonazene. — 7.35: A Magyar Elektrotechnikai Egyesület rádióosztályának hangv. 8: Sándor Erzi hangv. 8.35: Az utolsó farsang c. színjáték. 10.20: Vonósnyegyes. 11.20: Tangó és jazz.

Budapest II. 5—5.30: Grammfónhangverseny.
Bécs. 21.10: Haydn vonósnyegyes.
Berlin. 17.10: Vidám dalok. 18.35: Zongoraest.

Breslau. 19.05: Könnyű zene.
Langenberg. 20.45: Szimf. hangv.
Lipce. 19.35: Szórakoztató zene.
Stuttgart. 21.30: Mozart daljáték.
Varsó. 19.35: Grammfón. 20.15: Népszerű hangv. 22.10: Grammfón. 22.30: Tánczene.

Kattowitz. 18: Zongoraművek.
Lemberg. 24: Tánczene.
Milánó. 21: Opera.
Róma. 20.45: Opera.
Prága. 20.15: Hegedűhangv. 20.45: Bruckner: VII. szimfóniája.
Pozsony. 18.05: Kávéházi zene.
Brünn. 20: Filharmónikus hangv.
Svájci Aleman Adó. 20.20: Dalt. —
Toulouse. 20.45: Operett-rész. 21: Operett-rész. 22.15: Argentínai zene. 22.30: Bécsi zene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Üzlethelyiség berendezéssel, olcsó bérrel Wesselényi ucca sarok, azonnal átadó. „20.000“ jelígerre a kiadóban.

Eladó üzemképes 95 lóerejű gőzstabil, kondenzátoros, alacsony-magas nyomású hengerrel. Deutsch Sámuel Dés.

Vasszakmában tizenhét évi gyakorlat-tal, jó eladó detaillista — a három nyelvet bírja — április 1-re szerény fizetéssel állást keres. Grossmann Jenő, Mercurea-Ciuc.

2 szoba konyhás, esetleg fürdőszobás lakást keresek a központban, vagy annak környékén. Ajánlatokat „pontosan fizetek“ jelígerre a kiadóban kérek.

Vidéki városban 20 éve fennálló, jól bevezetett üveg- és porcellán üzlet kedvező feltételek mellett eladó. Csak készpénzzel rendelkező ajánlatok vétetnek figyelembe. Reflektánsok „80—100.000“ jelígerre a kiadóban írjanak.

Természetbeni revanchéért lelkiismeretesen adna zongora, és kezdőknek német órat tanítóné, Elena Căpân, Regele Ferdinand 4. I. em. 6.

Vadonatuj, 2700 lejért vásárolt gyermekcsi 1500 lejért eladó. Cim a kiadóban.

Keresek belvárosban április 1-re különbejáratu szobát, lehetőleg fürdőszobás használattal. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Pontos fizető“ jelígerre a kiadóban kérek.

Különbejáratu butozott szoba azonnal kiadó. Magyar ucca 50.

HI

— Uj nikkelpén Londonból jelentik szerint a szovjet nikkelpénzt veret, pénzhiány ezüstbe teaurálás miatt, nek másik oka az, nehezebb hamisítat

— Aluminiumbó állítanak be London: Kísérletképpen készült villamokon forgalomba hoz megállapítják, hogy ságosabb helykihasználást megterhelést tesznek

— Uj kinevezése széken. A kolozsvári szekciójának a tárgyalás formák között a mai napon. Az Viareanu helyett P. birót nevezte ki Viarean ut visszahozták. Ugy a vizsgálat elnök a mai naptól ködösüket.

— Másodszor Magyar Színház részvételére miagyar Színház hétimű operett tűzben Neményi Lilivel volna az új szubjekt bemutatkozni igérkező előadást meg a színház, megal egyáltalában a hétfőn estére. Ez amikor a Magyar meg előadását, mellesleg miatt még sem hozta volna ki zönségnek a színház zönye érthetően a látásokkal tölti el gát. Még a gazdaság kolható, hogy Kolozsvár turizmájának a kolozsvári helyzetbe kerül

ANGOLKÖRT g
— Örömmel értes Vilmos és Társa be gyártmányai az egy hírnévként örövendő lozsvárt is detail-lé ben összes gyár árusítja. A lerakat nand 24 szám alatt hogy a Scherg lerakban nagy kedveltség to, hogy a kolozsvár időn belül városunk sabb üzlete lesz.

— Gyomor- és talanságnál, szoruló gyomorégésnél, felléni, homlokfájásnál pohár természetes keserűvíz alaposan utakat.

— Ha még nem te legjobb alkalma ny nap alatt a legkitűn és legpraktikusabb ával, jászti könnyen a nyelvet. Március Leonard, a kitűnő nyelvtanító kurzus pótló nyelvtanítói n és felkérték. Közlel 3/a szám alatt.

Kohn találkozni kéri tőle:
— Mit gondolsz jó a reumánia?
— Hogyne, — attól kaptam az

Kohnné beteg, és azzal jön ha tengeri levegőt a Kohn megvalósít hogy sulyos gon a kérdés, de azt és így kiált fel:
Megvan.

— Mi van meg? — A tengeri levegőt és bele torka.

HIREK

Uj nikkelpenzeket veret a szovjet. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint a szovjet 10, 15 és 20 kopekes nikkelpénzt veret, mert állandó a váltópénzhiány ezüstbeolvasztás és ezüstpénztesaurálás miatt. A nikkelpénz veretésének másik oka az, hogy a nikkelt sokkal nehezebb hamisítani.

Aluminiumból készült villamosokat állítanak be Londonban. Londonból jelentik: Kísérletképpen néhány aluminiumból készült villamoskocsit a főbb vonalak forgalomba helyeztek. A szakértők megállapítják, hogy az új kocsi gazdaságosabb helykihasználást és nagyobb megterhelést tesznek lehetővé.

Uj kinevezések a kolozsvári törvényszéken. A kolozsvári törvényszék első székfőjének a tárgyalótermében ünnepélyes formák között két felesketést történt a mai napon. Az igazságügyminiszter Viareanu helyett Paul Bartaitei szavazóbirót nevezte ki vizsgálóbíróknak és Viareanut visszahelyezte a tanácselnöki székbe. Ugy a vizsgálóbíró, mint a tanácselnök a mai naptól fogva megkezdik működésüket.

Másodszor maradt el a kolozsvári Magyar Színház előadása a közönség részvétele miatt. A kolozsvári Magyar Színház hétfőn este a Ballerina című operettet tűzte műsorra, címszerepben Neményi Lillivel. Az előadásnak kellett volna az új szubretnek, Keleti Arankának bemutatkoznia. A nagyszerűnek ígérkező előadást azonban nem tarthatta meg a színház, mert a színházi pénztárnál egyáltalában nem váltottak jegyet hétfőn este. Ez már a második eset, amikor a Magyar Színház nem tarthatja meg előadását, mert a közönség részvétele miatt még a villanyköltségeket sem hozta volna ki az igazgatóság. A közönségnek a színház iránt tanúsított közönségszeretete a legkedvezőtlenebb kilátásokkal tölti el a színház igazgatóságát. Még a gazdasági krízissel sem indokolható, hogy Kolozsvár szépmultu kulturintézményét a közönség közönye ilyen súlyos helyzetbe kergesse.

ANGOLKÖRT győlyit: Jemalt. Örömmel értesülünk, hogy Scherg Vilmos és Társa brassói Rt., amelynek gyártmányai az egész országban kiváló hírnévnek örvendenek, a napokban Kolozsvárt is detail-lerakatot nyit, amelyben összes gyártmányait kicsinyben árusítja. A lerakat a Cal. Regele Ferdinánd 24 szám alatt nyílik meg. Mint hogy a Scherg lerakatok az egész országban nagy kedveltségnek örvendenek, biztos, hogy a kolozsvári lerakat is rövid időn belül városunk egyik legforgalmasabb üzlete lesz.

Gyomor- és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgögnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitisztítja az emésztőutakat.

Ha még nem tud románul, most a legjobb alkalmat nyílik, hogy három hónap alatt a legkisebb, a legegyszerűbb és legegyszerűbb módszerrel, a legpraktikusabb módszer felhasználásával, játssza könnyedséggel ismerje meg a nyelvet. Március 10-én Paukerow Leonard, a kitűnő újságíró kezd meg nyelvtanítói kurzusát, miután a hézgapótló nyelvtanítói munkára több helyről is felkérték. Közlelebbi Str. Vácárescu 11. szám alatt.

VIDÁM SÁPOK

Kohn találkozik Grünnel és megkérdi tőle: Mit gondolsz, kérlek, a légfürdő jó a reumának? — Hogyne, — feleli Grün — én is attól kaptam az enyémet.

Kohnné beteg, elmegy az orvoshoz és azzal jön haza, hogy az orvos tengeri levegőt ajánlott neki. Kohn megvakarja a fejét, látszik, hogy súlyos gondokat okoz neki ez a kérdés, de aztán hirtelen felugrik és így kiált fel: Megvan.

Mi van meg? — A tengeri levegő. Veszünk egy heringet és beletesszük a ventilátorba.

NYILVÁNOS KERESKEDELMII JÖVEDÉK SZABADALMAZOTT ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Általános tudnivalók a játékosok részére

Rész-sorsjegyek a következők: fél, negyed és nyolcad.

A fél-sorsjegyre a sorsjegy sorszáma és az I. vagy II. csoportszám, valamint A vagy B betű van nyomva. A negyed-sorsjegyre a sorszámon és csoportszámon kívül még az A B C D betűk egyike van nyomva. A nyolcadokra a rendes jelzések kívül még az a, b, c, d, e, f, g, h betűk egyike van nyomva.

A sorsjegyek alapszínén az ország címere van, vektével pedig a Nyilvános Kereskedelmi Jövedék vezérigazgatóságának az aláírása van nyomva.

A sorsjegy alsó bal sarkában levő üres hely a főfeliratosító pecsétje és aláírása részére van fenntartva. Ezen pecsét és aláírás nélkül a sorsjegy érvénytelen, valamint akkor is, ha ezen pecsét és aláírás teljesen vagy részben megsemmisül. Ezen esetben a sorsjegy tulajdonosa sem becsesítésre, se az esetleges nyereség felvételére nem jogosult.

A sorsjáték Jövedéke és a főfeliratosító nem ismernek el egyéni több tulajdonost, vagyis a vásárolt sorsjegy tulajdonjoga nem osztható meg.

Tehát a sorsjegyeket a Sorsjáték által kibocsájtott tört részre való felosztása semmilyen formában nincs megengedve; mint pl. a főfeliratosító által esetleg kibocsájtott részesei nyugtát, vagy ugyanakkor általa a sorsjegyre vezetett megjegyzések.

A sorsjegyet semilyen formában eladni, átruházni vagy elzálogosítani nem lehet, csakis abban az esetben, ha az a főfeliratosító könyvébe belesz vezetve, a játékos átruházási kérelmének mellékelésével. Csak a főfeliratosítónak ezen formai feltételek betartásával igazolható bizonyíthatja, hogy a tulajdonjoga a jelen paragrafus előírásai szerint ruházott át.

Azon sorsjegyek, amelyek egyszer már nyertek, semmilyen formában át nem ruházhatók és el nem zálogosíthatók. A játékosok titoktartása garantálva van.

A sorsjegyek ára

Table with 4 columns: Sorsjegy típusa (12. Egy sorsjegy ára mind az öt osztályra), Állami sorsjegy ára I. osztályra, Állami sorsjegy ára II. osztályra, Állami sorsjegy ára III. osztályra, Állami sorsjegy ára IV. osztályra, Állami sorsjegy ára V. osztályra. Prices range from 5000 to 1250.

Ha egy játékos egy közbeeső osztállyal akar résztvenni a húzásokon, köteles az illető sorsjegy osztályait is kifizetni.

A sorsjegy ára pontosan annyi, amennyi rá van nyomva és ez készpénzben fizetendő.

A főfeliratosítónak tilos a sorsjegyeket névértékükön alul vagy felül árusítani.

Bűtörvények 15. A Sorsjáték jövedő osztályaira előlegként eszközölt előzetes fizetésekért, vagy a kifizetett sorsjegyeknek a főfeliratosítónál megőrzés végett való visszahagyásáért a játékoskal szemben kizárólag a főfeliratosító felelős.

A húzások 16. A húzások céljára két koronát használó: Egyik a számok, másik a nyertesek részére. Az első osztály húzása előtt, az egyik koronába bedobják a sorsjáték mind a 80.000 számát (nyomatva), a nyertesek kornokjába pedig minden osztály előtt annyi papírszelvényt dobnak (a nyereségösszeg rányomva), ahány

kívül forgalomba hozott semmi más kimutatás, értesítés, vagy hírforrás nyereségre való igényre nem jogosít.

Prémiumok

20. A nyerteseken feül az 5-ik osztály azon nyert sorsjegyéhez, amelyet a koronából utolsónak húznak ki, még egy külön 5.000.000 lejes prémium jár. Ezen prémiumra is ugyanazok a húzási és nyereség kifizetési szabályok érvényesek, mint a többi nyereségre.

A nyertesek kifizetése

21. A nyertesek és prémiumok összegéből az állam nyereségvesztésére címén 10% levonásba jön, ezzel szemben a nyereség minden egyéb adó alól mentes.

22. A nyereséget kifizetés kizárólag a nyert sorsjegy jogszertit tulajdonosa kérheti. Az 1, 2, 3 és 4 osztály sorsjegyek nyereségeinek kifizetése az illető osztály húzásának befejezése utáni hét nap múlva kezdődik; az 5-ik osztály pedig az ezen osztály utolsó húzási napja után 3 héttel.

23. A nyertesek csak a nyert sorsjegy beszállítása és annak megsemmisítése után lesznek kifizetve. A sorsjegy megsemmisítése úgy történik, hogy az a sarka, ahol a főfeliratosító pecsétje és aláírása van, le lesz vágva.

24. A főfeliratosító a nyereségösszegekből az állam nyereségvesztésén kívül semmit vissza nem tarthat.

25. Az a játékos, aki egy nyert sorsjegyet a főfeliratosítónak a nyereségösszeg kifizetése nélkül átad, ezt a saját kockázatára teszi. Ilyen esetben a Sorsjátéki Jövedék semmi felelősség nem terheli, a játékosnak pedig kizárólag a főfeliratosítóval szemben van kereseti joga.

26. A nyert sorsjegy jogszertit tulajdonosa annak a főfeliratosítónak szolgáltatja be a sorsjegyet és attól veszi át a nyereséget, akitől a sorsjegyet vásárolta. Ha a nyereségösszege meghaladja az 50.000 lejt, a sorsjegy tulajdonosa a főfeliratosítónak beszállítja a sorsjegyet, amelyről egy elismervényt kap. A sorsjegy belesz terjesztve a Sorsjáték vezérigazgatóságának, mire a nyert sorsjegyösszegekről szóló és a Nemzeti Bankhoz (Banca Nationala) kiállított csekket kap, amelyből természetesen levonásba jön a 21-ik paragrafusban foglalt állami nyereségvesztés.

27. Ha a játékos az előirt formában, és a megszabott határidőn belül nem kapná kézhez a nyereségösszeget, köteles azonnal a Sorsjáték vezérigazgatóságához fordulni és ott bejelenteni a sorsjegy számát, a húzások hivatalos kiállításában feltüntetett nyereségösszeget, az elismervényt keltét és számát, valamint a saját és a főfeliratosító pontos címét, ahonnan a sorsjegyet vette.

28. A Sorsjáték vezérigazgatósága nem köteles a sorsjegy tulajdonjogát kutatni, ha azonban alapos okai vannak arra, hogy valamely sorsjegy tulajdonjogában kételkedjék, akkor jogában áll a nyereségösszeg kifizetését megtagadni.

mindaddig, míg elegendő bizonyítékokat nem talál.

A nyert sorsjegyek elvételése

29. Ha egy sorsjegy elvesz, a károsult játékos köteles azt a főfeliratosítónak azonnal jelenteni, megjelölve a sorsjegy osztályszámát, csoportszámát, a rész-sorsjegy számát és a saját pontos címét. A főfeliratosító az elvesztésről jelentést tesz a vezérigazgatóságnak. Ha a nyereségösszeg időközben esetleg ki lett fizetve, a jelentés hatálytalan marad egy Sorsjátéki Jövedékkel, mint a főfeliratosítóval szemben, mivel az eszközölt kifizetés végérvényes jelleggel bír. Ha egy ilyen elvesztettként bejelentett sorsjegyet kihúznak és ha azt az előirt határidőn belül be nem szolgáltatják; ha semmi akadály nincs, a nyereségösszeget kifizetik annak a játékosnak, aki a sorsjegy elvesztését bejelentette és az azt eladó főfeliratosító könyvében vévőként be van jegyezve.

30. Egy elveszett nyert sorsjegy esetleges tulajdonjogának kétségbevonása esetén, az ügy felett bíróság ítélkezik. Ilyen esetben a Sorsjáték Nyilvános Jövedéke a kérdéses nyereségösszeget letétbe helyezi az Állami Letéti-Intézetbe (Casa de Depuneri și Consen-tanji), ahonnan a jogosultak a bírósági ítélet értelmében felvehetik. A Sorsjáték Nyilvános Jövedéke nem felelős semmiért, így ellene bírósági eljárás nem indítható.

31. A nyert köteles nyereségét vagy prémiumát az illetékes főfeliratosítótól az illető osztály utolsó húzási napitól számított 120 napon belül kikérni. Ezen határidő letelte után a nyereség vagy prémium kifizetésének kérelmezési joga a Szabadalmazott Állami Osztályosorsjáték javára ruházatik át. A 120 napos határidő számításánál nem jön tekintetbe a húzás utolsó napja, az átruházás a húzás utolsó napja utáni másodnapról számított 120 napon belül esedékes.

A kibocsátott sorsjegyek kiküszöbölése

32. Az I-IV. osztály kibocsátott sorsjegyei a játékosok közötti tartamra kiküszöböltenek. Ha egy játékos részt akar venni a következő osztályok húzásában, másszámú sorsjegyet kell vennie és pedig olyan értékűt, amely azon sorsjegy és az előbbi osztályok árkülömbőségéből adódik.

A sorsjegyek kieserlése

33. A játékosnak joga van egy kibocsátott osztály sorsjegy beszállítása ellenében egy következő osztály sorsjegyet kérni, az illető osztálynak megfelelő árt, ha azt az illető osztály húzásának megkezdése előtt legalább 10 nappal kifizette.

Főfeliratosító, mely a játékosnak a sorsjegyet időnek előtte eladja, törvényes véttség alá esik.

Postaköltségek

34. A főfeliratosító a játékosal való levelezésre semmi egyéb postaköltséget fel nem számíthat, mint a sorsjegyek kézbesítéséhez szükséges postabélyegeket és az esetleges nyereség portóköltségét.

Nyilvános Kereskedelmi Jövedék Szabadalmazott Állami Osztály-sorsjáték Vezérigazgatósága

Betonutat eptienek Kairoi Szeuzig. Londonból jelentik: Az egyiptomi kormány betonutat épített a fővárosból a sivatagon át a Szeuzi csatornáig, amelyen kizárólag gépkocsik és motorkerékpárok fognak közlekedni. Az ut használatáért a járművek tulajdonosainak külön vámot kell fizetniük.

Száz orosz halász elsodródott a finn öbölben. Londonból jelentik: A finn kormány engedélyt adott az orosz tengerészeti hatóságoknak arra, hogy a Finn-öbölben kutathassanak egy hatalmas jég-táblán elsodródott száz orosz halász után. Eddig nem találják a halászokat.

Megjelent a Korunk márciusi száma. Az utódállamok legnagyobb elterjedt ségnek örvendő világnézetű és irodalmi szemléje, a Korunk ismét gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Nagyobb terjedelmű tanulmányai közül szélesnek tartjuk kiemelni a következőket: J. F. Horrabin: A Távolkelet. Szeremley László: Az irodalom Japánban. Szalay István: Az irodalom Kínában. Jeszenszky Erik: A gyarmati kapitalizmus. Totis Béla: A természettudományok és a marxizmus. Horvát Ferenc: A generációs mozgalmak értelme. Keresztes Elek: Az orvosi gyakorlat krízise. Bányai

Imre: A romániai agrárkérdés. Stb., stb. Szépirodalmi részében három hosszabb elbeszélést közöl magyar és idegen írók tollából. A Kulturkrönika, Világnézetű problémák, Szemle és egyéb rovataiban huszonöt kisebb cikket talál az olvasó. Mutatványszámot ingyen küld a Korunk kiadóhivatala Cluj, Calea Marechal Foch 13. — Amerikai bukott bankok statisztikája. Londonból jelentik: Januárban az Egyesült Államok területén 334 pénzintézet bukott meg. A csődbe jutott bankoknál 275 millió dollár értékű tőke ment veszendőbe.

da Baron L. Pop
Telefon: 9-77. E
vonta 110, negy
600, egészve
havonta 1, negy
egészve 10 d
értékű valuta. H
szerint. Az „Uj k
bánsági zsidóság
Cikkeink utányi
rás megjelölés

UJ KELET *Legújabb hírek*

Megszólalt Catuneanu professzor is, a hallgatag antiszemita

Catuneanu fantasztikus vádakat kövált a kamarában a máramarosi zsidó uzsoráról

Dr. Fischer József, Singer és Landau szócsatái az antiszemita képviselőkkel

Hogyan látják a máramarosi zsidóságot az antiszemita képviselők

Bucuresti-Bukarest, március 1. A kamarai delutáni ülésén Argetoianu betérjesztette a bélyegtörvény egyes szakaszának módosításáról, továbbá az állami sorsjáték és a kincstár kapcsolatairól szóló törvényjavaslatokat, majd nyilatkozott a 150 millió francia frankos rövidlejáratu kölcsönről, amelyet a monopólpénztár vett fel. A kölcsön első részlete nyolcvan millió frank és ezt a Banque de Paris et des Pays Bas folyósítja 6.45 százalék mellett, míg a többi Hollandia és svájci bankok adják 4.45-4.25 százalék mellett.

Catuneanu legendája a zsidó uzsorásokról

A konverziós vita következő szónoka Catuneanu professzor volt. Egész beszédében a zsidókat támadta, akik különösen amint mondja, Máramarosban könyörtelenül bántak el az adós parasztokkal. Árverési hirdetményeket olvas fel parasztvagyonok elárverezéséről.

Singer zsidó képviselő: Olvassa fel a hitelezők nevét is.

Catuneanu: Amikor ezt nem publikálják, egészen bizonyosan zsidók.

Singer: Az ifju Cuza azt mondta, hogy népbankok és szövetségek a hitelezők.

Codreanu: Máramarosban csak zsidók hiteleznek.

Catuneanu: A zsidók az egyedüli szilipolyozói a román népnek.

Singer képviselő afférja Codreanuvál

Singer: Tessék parlamentárisabb hangot használni és ne zsidózzon.

Codreanu: Csak a nevükön szólítottam magukat.

Singer: Jobban tudjuk, hogy hogyan hívnak bennünket. Különben nem szóltam magához.

Codreanu: Ha akar, kaphat két pofont.

Singer: Próbálja meg és duplán kapja vissza.

Catuneanu egy nyilatkozatot olvas fel, amely szerint egy Petrovna nevű községben valaki három ezer lejt vett fel kölcsön egy zsidótól és hatezerért árverezték.

Fischer József dr.: Az adós nyilatkozata önnel bizonyíték? Hiszen ön a római jog tanára.

Catuneanu: Folytassunk le vizsgálatot.

Singer: Ez az egyedüli megoldás.

Ki szilipolyozza ki a paraszt vérét

Catuneanu ezután hangoztatja, hogy a magyar uzsoratörvény jó volt. Igaz, hogy a falusi román parasztoktól kértek száz százalékos is, de a törvényt legalább rá lehetett húzni a hitelezőre.

Isac, a kamatellenes liga tagja: A magyarok kiszilipolyozták a vérünket. Egyébként a magyar és a román bankok egyformán százs százalékos kamattal nyuztak.

Singer: Olyan bankok, akiknek igazgatóságában nincs egy zsidó sem.

D. R. Ioanitescu: Hallgasson oda Isac ur, tehát még sem csak a zsidók nyuzták a falusiakat.

Catuneanu tovább beszél zsidó uzsorásokról.

Kitalált mesék Máramarosról

Fischer dr.: Ön nem ismeri Máramarost. A zsidók ott a legnagyobb nyomorban élnek és még ha akarnának sem tudnának uzsoráskodni.

Landau: Mi átadjuk önnel az egész Máramarost.

Catuneanu: A havasok zsidó kézben vannak.

Landau: Nincs egy talpalatnyi havasunk sem.

Trifu dr.: Mit beszél maga folyton közbe.

Landau: Maga teljesítse a kötelességét és csak tapsoljon.

Catuneanu: Minden házban van egy titkos korcsma.

Fischer dr.: Ön sohasem volt Máramarosban és ezek mind kitalált mesék az

olyan nagy gyermekek számára, amilyenek az ön hívei.

Catuneanu: En képviselőjelölt voltam ott.

D. R. Ioanitescu: De meg is bukott.

Catuneanu után D. R. Ioanitescu emelkedik szólásra, beszédét azonban nem tudja befejezni és azt az éjjeli ülésen folytatta.

Ujabb lappo-puccskísérlet történt Finnországban

Finnországban elrendelték a rádió, telefon és filmcenzurát

LONDON, március 1. Finnországban a lappo-mozgalm hívei újabb puccskísérletre készülődnek. Hatalmukba kerítették a délfinnországi Kauga-salát és a főváros ellen akarnak vonulni, hogy az összes munkásszervezeteket feloszlassák és a kormányban személyi változásokat vigyenek keresztül. A kormány Helsinkiből karhatalmat vezényelt ki a paraszttömegek leszerelésére és a nyugalom helyreállítására. Elrendelték ezenfelül a rádió, telefon és távirócenzurát is.

Felfüggesztették állásától a cukorpanamista követségi attasét

Áttették az ügyességre a cukorpanamisták doszárját

Bucuresti-Bukarest, március 1. Miclescu volt szófiai román követségi attasé, aki a csehszlovák cukorimporttal kapcsolatban ötszázalékos províziót kötött ki magának a Böhmische Bank utján, ha a csehszlovák cukorimport lehetőségét keresztülviszi, állásától felfüggesztették. Az ügyben az ipar és kereskedelemügyi

minisztérium kommunikét adott ki, amelyben közli, hogy az ügyességnek adta át Miclescu volt szófiai attasé és Melinte mérnök cukorszakértő ügyét, akik a csehszlovák cukorimport ügyében folytatott tárgyalásoknál megvesztegették magukat.

Állami papirokból akarja kifizetni a kormány a tisztviselők és a nyugdíjasok hátralékait

Nem képes kifizetni az állam hatmilliárd lejt kitevő belföldi adósságát

Bucuresti-Bukarest, március 1. Az állam ezévi jövedelméből nem képes fizetni azt a mintegy hatmilliárd lejt kitevő adósságot, amely a fémipar, a kőszénbányák, a posztógyárak és a kisiparosokkal szemben fennáll. Az Adeverul munkatársai kérdést intéztek erre vonatkozólag Valcovic közlekedésügyi miniszterhez, akinek tárcája keretébe a legtöbb ilyen jellegű adósság szerepel és aki a kérdésre ki-

jelentette, hogy egyetlen megoldásnak jelenleg azt látja, hogy a hitelezők állami kötvényeket fogadjanak el, amivel ők maguk is segítenek nehéz helyzetükön. E kérdés közelebről minisztertanács elé fog kerülni. Ugyancsak az Adeverul fenn tartással közölt híre szerint azon is gondolkodik a kormány, hogy a tisztviselők és nyugdíjasok hátralékait is állampapirokból egyenlítsék ki.

Mégis Jorgát fogják megválasztani a bukaresti egyetem rektorává

Bucuresti-Bukarest, március 1. A bukaresti egyetemi rektorválasztással kapcsolatban még mindig nagy az izgalom. A választáson 143 egyetemi tanár jogosult szavazásra. A jogi fakultás tanárai kedd délelőtti ülésükön elhatározták, hogy a fakultás nem állít jelöltet. Valószínű, hogy a jogászok

Jorgára szavaznak. Előreláthatólag a helyzet úgy fog alakulni, hogy újból megválasztják Jorgát, aki azonban lemond és az utána következő legtöbb szavazatot elnyert professzor lesz a rektor, aki három évig fogja vezetni a bukaresti egyetem ügyeit. Az egyetemi rektorátus ajtajának lezárására vo-

natkozólag Bazilescu prorektor nyilatkozatot adott ki, amely szerint az ajtót ő záratta le és azt kinyitatta volna, ha az egyetemi szenátus tagjai hozzá fordulnak. Bazilescu ezzel a nyilatkozattal Jorgát akarja menteni a kellemetlen helyzetből.

Sebesülés nélkül folyt le a Lugosianu-Mares párbaj

Bucuresti-Bukarest, március 1. Lugosianu és Mares ma párbajt vívtak. A párbaj a Bukarest közelében levő Floreascan került eldöntésre. A kétszeri golyóváltásnál sebesülés nem történt. A felek nem békültek ki.

Goga audiencián volt Mária királynénál

Bucuresti-Bukarest, március 1. Goga Octavian ma délben audiencián jelent meg Mária királynénál, akihez ebédre is hivatalos. Gogához közelálló körökben egyébként megcáfolták azt a hírt, hogy tegnapi levelet intézett Averescuhoz, felvetve a kabinetkérdést.

Beláthatatlan közelgésmentel lehetnek annak, ha a kormány nem segít a bányásznyomoron

Bucuresti-Bukarest, március 1. (Az Uj Kelet tud.) Kedden folytatják a bányamunkások bukaresti kongresszusát. Gherman képviselő, a kongresszus előadója ismertette a munkanélküliek nehéz helyzetét és kritizálta a kormány munkáspolitikáját, valamint a bányavállalatok antiszociális magatartását. A különböző bányavidékek bányászki-üldöttei megható színekkel festették le a bányászorsort és a bányásznyomort és kijelentették, hogy nem mehetnek vissza üres kézzel társaik közé, mert annak beláthatatlan következményei lehetnek. Az elkeseredés a bányászok között óriási és minden felelősséget elhárítanak magukról. A kongresszus tagjai különben küldöttségileg fognak megjelenni a munkaügyi miniszter előtt.

Hírek az aranyfrontról. Londonból jelentik: Az aranytulajdonosok meg vannak győződve arról, hogy az arany elérte értékelésének tetőpontját s ezért állandósult a nagy aranyladási hullám. A fontválság óta felajánlott önkéntes adományok értéke Angliában meghaladta a százezer font sterlinget. Ebből 55 ezer font volt bankjegy, a többi megsemmisítés végett benyújtott állampapír. Sokan fizetésükről és nyugdíjukról mondták le, hogy ezzel az államkincstár helyzetét könnyítsenek.

Dr. KULCSÁR ISTVÁN: Bevezetés az individuál pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ősember lélekismerete. — Az egyén, mint célirányította egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológias fogyatékoság”. — A „fogyatékoság” létrejöttének tényezői. — A fogyatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Ellátás és bűnözés. — Szexuális problémája. — A kutura. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önélelmény. — Függelék: Az individuálpszichológia története.

Ára 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvnyomtatványában.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. szám. Telefon 9-77

Az ötezerlejes

Nagyobb bankokban mutogatnak újabb bankjegyeket.

Az ötezer lejes bankjegyeket fogástalan.

Hamisítani sem lehet.

Csak éppen, hogy volt.

Minek kellett az nyomdaköltségekbe v

mutatgy amugyis cs

dok esztétikai igénye

Hónapok óta egyre

hogy a Banca Nation

ben árasztotta el apr

öt, tíz és husz lej

ezernyi kalamitát, v

A kereskedelmi él

vont száz lejeseket r

Es erre a Banca N

seket küld az ország

Nem, igazán nem

hiányzik a ráció a

vezetőiből.

Politikai párbaj

Traian Tino (noma

interpellálta tegnapi

ter a párbajok ügyé

A naiv képviselő

nem alkalmazzák a b

tiltó intézkedéseit? H

ben alig mulik el nap

sek ne próbálkoznán

pisztollyal lemosni a

gyalazatot... Madge

Banu államtitkár T

Popovici Mihály

össze, holott a törvé

ket szigoruan eliltja

Pop Valér ártatlan

szolta, hogy hivatalo

zett tudomást a párba

De nem is erről va

nem tudjuk megérten

háborodását a román

közeivel szemben.

Amikor a büntetőko

párbaj tényleg vérontá

tett.

De ugy, ahogy man

modern párbajok a l

sokkal tanácsosabb pá

val, mint például vé

mara szőszékén.

Mares tepista képv

ményen van.

Mert amig a Popo

váltásból még egy há

meg, addig talán még

azoktól a pofonoktól

amelyeket a kamarába

penzügyminisztertol.

Hagyni kell a párb

ják tovább is a lyukak

Még mindig ártal

összeverekednének.

A herceg becsü

Lehet már alkudozn

a legmagasabb ariszt

II. Miklós orosz cár ut

ban élő Jussupoff her

alakul, szép, elegáns

minden gigoló megir

sért perlitte be a néme

szaságot, mely a „Ras

terjeszti. A fiatal

megirta részletesen e

hogyan mérgetez és o

„Szent ördögöt”, — e

letsértésnek és rága

hogy ő a Rasputin-fil

szerepel. Ez némileg

lehet képzelmű, hogy

hercegnek joga van

megírni, hogy ő mily

zött őlt, de lelki érzé

ja, ha nem könyvben

men látják, illetve m

igenis méltánylandó v

ség, ha erkölcsi alapj

poiff herceg felfogása

nem üzleti alapon ny

szereplő, a Rasputin-ü